

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет менеджменту і маркетингу
Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування**

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:**

**Завідувачка кафедри,
д.держ.упр., проф.
_____ Наталія БОНДАРЧУК
« ____ » _____ 2023 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ
ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ**

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувач

Єгор ДЬОМІН

**Науковий керівник,
д.держ.упр., проф.**

Віктор СИЧЕНКО

Дніпро – 2023

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Факультет:** Менеджменту і маркетингу**Кафедра:** Менеджменту, публічного управління та адміністрування**Освітньо-професійна програма:** «Публічне управління та адміністрування»**Спеціальність:** 281 «Публічне управління та адміністрування»**Ступінь вищої освіти:** Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

« ____ » _____ 202_р.

ЗАВДАННЯ**на підготовку кваліфікаційної роботи****Дьоміну Єгору Олеговичу**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю»**Науковий керівник:** Сиченко В.В., д.н. держ. упр., проф.,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від « ____ » _____ 202_року № _____

2. Термін подання здобувачем роботи: 4 грудня 2023 року _____**3. Вихідні дані до роботи:** Закони України, Постанови КМУ, Накази Міністерства освіти і науки, Укази Президента України та інші нормативні документи, навчальні посібники, підручники, періодична література, праці провідних вчених економістів, нормативно-правові документи ДДАЕУ**4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)**1. Теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю.2. Сучасний стан взаємодії органів публічної влади з громадськістю. 3.Удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю.Висновки та пропозиції.**5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)**Функції зв'язків з громадськістю в органах публічної влади. Принципивзаємодії органів публічної влади з громадськістю: іноземний досвід.Структурно – функціональна модель взаємодії органів місцевогосамоврядування та громадськості Концептуальна модель комунікативноївзаємодії на рівні «Публічна влада – громадськість». Модель розвиткувзаємодії органів публічної влади з громадськістю на основікомунікативного діалогу.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____ 11 жовтня 2022 р. _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми і об'єкта дослідження, розробка завдання і графіка робіт	жовтень 2022р.	
2.	Пошук та опрацювання літературних джерел	листопад-грудень 2022р.	
3.	Теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю	січень - березень 2023р.	
4.	Сучасний стан взаємодії органів публічної влади з громадськістю	квітень - травень 2023р.	
5.	Удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю	червень - листопад 2023р.	
6	Висновки	грудень 2023р.	
7	Оформлення роботи	грудень 2023р.	

Здобувач _____

(підпис)

Єгор ДЬОМІН

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____

(підпис)

Володимир СИЧЕНКО

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю»

Кваліфікаційна робота містить: 67 с., 7 рис., 2 додатки, 52 літературних джерела.

Об'єкт дослідження - процес взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Предмет дослідження теоретико-методичні та прикладні аспекти щодо удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю

Метою роботи полягає в розробці теоретичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Методи дослідження методи синтезу, аналізу, індукції, дедукції, графічний.

Визначено теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Встановлено основні форми взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Проаналізовано наявну нормативно-правову базу взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Досліджено сучасний стан взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Проаналізовано іноземний досвід взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Запропоновано напрями удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ПУБЛІЧНА ВЛАДА, ГРОМАДСЬКІСТЬ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, ВЗАЄМОДІЯ, ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

KEYWORDS

PUBLIC AUTHORITY, SOCIETY, INTERACTION, BODIES OF PUBLIC ADMINISTRATION AND LOCAL GOVERNMENT

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	9
1.1. Теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю	9
1.2. Форми взаємодії органів публічної влади з громадськістю	16
1.3. Нормативно-правова база взаємодії органів публічної влади з громадськістю	21
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	27
2.1. Взаємодія органів публічної влади з громадськістю в умовах воєнного стану	27
2.2. Стан взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю на прикладі Обухівської селищної ради	30
2.3. Іноземний досвід взаємодії органів публічної влади з громадськістю	36
Висновки до розділу 2	40
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ	42
3.1. Розвиток інформаційної взаємодії органів публічної влади з громадськістю на основі ІКТ	42
3.2. Удосконалення форм взаємодії органів публічної влади з громадськістю	45
3.3. Перспективи розвитку комунікативного діалогу органів публічної влади з громадськістю	50
Висновки до розділу 3	53
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	67

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Зміни в інформаційному середовищі, активізація громадянської активності, а також вимоги до більш прозорого та відкритого урядування вимагають системних підходів до взаємодії органів влади та громадськості.

Удосконалення цієї взаємодії визначається необхідністю створення механізмів, які б забезпечували ефективність обміну інформацією між владними структурами та громадськістю. Забезпечення відкритості та доступності інформації є важливим кроком у створенні взаємодії, що ґрунтується на прозорих принципах.

Крім того, активна участь громадян у процесах прийняття рішень, консультації та взаємодії з органами влади є важливим елементом демократичного суспільства. Забезпечення можливостей для висловлення громадської думки та участі в управлінських процесах допомагає створити більш представницьке та відповідальне урядування.

Ефективна взаємодія органів публічної влади з громадськістю стає ключовою у контексті вирішення різних суспільних проблем. Спільна робота влади та громадян може сприяти знаходженню більш ефективних та прийнятних рішень, а також підвищити рівень довіри до публічних інституцій.

Особливу актуальність дане дослідження набуває в сучасних умовах, в умовах воєнної агресії з боку росії. Складні умови, в яких зараз знаходиться Україна, вимагають швидких та ефективних вирішень, а також великої взаємодії між державними органами та громадськістю. У таких умовах важливо розробляти та впроваджувати механізми для швидкого обміну інформацією, оцінки потреб населення та координації гуманітарної допомоги. Прозорість та доступність інформації про заходи, які приймаються владою, сприяють відновленню довіри громадян до державних інституцій.

Треба зауважити, що питанню взаємодії органів публічної влади з громадськістю присвячували свої праці М. Андрієнко, Л. Антонова, Л. Васильєва, А. Слюсар, П. Гаман, А. Фомін, М. Стрюк, О. Славна, М. Хлецький та інші.

Незважаючи на проведені дослідження, не висвітлені конкретні аспекти або питання, які стосуються удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю в умовах війни. Отже, удосконалення взаємодії між органами влади та громадськістю не лише відповідає сучасним вимогам, але і є стратегічно важливим напрямком для будівництва відкритого, демократичного суспільства, що сприяє активному розвитку та підвищенню якості життя громадян.

Мета і завдання дослідження полягає в розробці теоретичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Визначена мета потребує вирішення таких завдань:

- визначити теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю;
- встановити основні форми взаємодії органів публічної влади з громадськістю;
- проаналізувати наявну нормативно-правову базу взаємодії органів публічної влади з громадськістю;
- дослідити сучасний стан взаємодії органів публічної влади з громадськістю;
- проаналізувати іноземний досвід взаємодії органів публічної влади з громадськістю;
- запропонувати напрями удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Об'єкт дослідження – це процес взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Предмет дослідження - теоретико-методичні та прикладні аспекти

щодо удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Методи дослідження. В ході дослідження використано системний підхід та діалектичний метод пізнання, які становили теоретико-методичну основу дослідження. Окрім того використано наступні прийоми і способи наукового пізнання, як: синтезу, аналізу, дедукції (для визначення сутності понять, які використовуються у сфері взаємодії органів публічної влади з громадськістю; графічний метод (наочне представлення отриманих результатів досліджень у вигляді рисунків, схем); формальної логіки (для формулювання висновків та при розробці пропозицій) та інші загальнонаукові методи.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних та іноземних вчених, законодавчі та нормативно-правові акти щодо взаємодії органів публічної влади з громадськістю в Україні, аналіз кращих світових практик взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Зокрема, запропонована модель комунікативної взаємодії у формі соціального проекту на рівні «Публічна влада - громадянське суспільство», на основі поділу взаємодії за термінами впливу та очікуваного ефекту: довгостроковий вплив (стратегічний ефект), середньостроковий вплив (накопичувальний ефект), короткостроковий вплив (разовий ефект).

Практичне значення результатів кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні напрямів удосконалення взаємодії органів публічної влади із громадськістю в розробці конкретних рекомендацій для Обухівської селищної ради.

Апробація результатів роботи. Результати проведеного дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях: II міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми економіки, управління та маркетингу в аграрному бізнесі» (м. Дніпро, 05-06 жовтня 2023

p); 11-й науково-практичній Інтернет - конференції «Розвиток форм і методів сучасного менеджменту в умовах глобалізації» (м. Дніпро 8-9 листопада 2023р).

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що нараховує 52 найменування, містить 7 рисунків та 2 додатки. Основний зміст кваліфікаційної роботи магістра викладено на 67 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

1.1. Теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю

Взаємодія з громадськістю в органах влади виступає як невід'ємна функція управління, яка необхідна для встановлення та підтримки взаємозв'язку з населенням, з громадськими інститутами та засобами масової інформації. Діяльність органів публічної влади неможливо уявити без інформаційного супроводу. Державне управління ґрунтується на стадіях збору, передачі та обробки інформації. Для того, щоб державний механізм ефективно функціонував, його необхідно своєчасно постачати аналітичною, статистичною, прогновною інформацією. Дана інформація має бути соціально-значущою. Взаємодія з громадськістю виступає індикатором соціально-значущої інформації стосовно діяльності органів влади. Завдяки взаємодії з громадськістю відбувається аналіз, спостереження та направлення правильних інформаційних потоків до конкретного суб'єкта влади чи органу. При безпосередній опорі взаємодії з громадськістю, органи влади можуть найбільш ефективно використовувати інформаційні та комунікативні можливості, щоб сформулювати соціально прийнятну думку щодо своєї діяльності. Також завдяки взаємодії з громадськістю, державний апарат може піддавати свої дії коригуванню [5].

Вважають, що вираз «зв'язки з громадськістю» – це буквальный переклад з англійської терміну «Public Relations». Також даний вираз має близько тисячі визначень, але одним з найбільш зрозумілих прийнято вважати визначення американського дослідника Рекса Харлоу, який говорив, що: «зв'язки з громадськістю є однією з функцій управління або менеджменту, призначеної для зміцнення взаємодії між державними чи муніципальними органами влади та суспільством» [8].

Розглядаючи взаємодію між органами публічної влади з громадськістю, можна визнати той факт, що властивостями такої взаємодії є наявність мети кожного суб'єкта (влада – реалізація повноважень, населення – реалізація прав) та спрямованість впливу на конкретного суб'єкта кожній конкретній дії. Усі ці дії суворо регламентовані нормативно-правовими документами та реалізуються у конкретній соціальному середовищі та обмежується простором та часом. Виходячи з вищевикладеного дійсно, взаємодія між органами публічної влади та громадськості належить до соціальної сфери та відповідає певним ознакам як соціальний феномен.

В рамках функціоналізму взаємодія – це систематичні дії суб'єктів, спрямовані один на одного і мають на меті викликати відповідну очікувану поведінку, яка передбачає відновлення дії. З позиції цієї парадигми соціальна взаємодія населення та влади – це регулярні дії, які здійснюються на постійній основі для досягнення мети державного та муніципального управління.

Для П. Володіна все суспільство представлялося процесом взаємодії індивідів. У його теорії з'являється новий елемент взаємодії - це провідник - те, за допомогою чого відбувається обмін переживаннями, думками, діями. У разі взаємодії між органами влади та населенням такими провідниками виступають канали взаємодії, що будуть розглянуті пізніше. Одним із видів взаємодії в цілому є інформаційне взаємодія [8].

Взаємодія органів влади з населенням є однією з основ публічного управління. Справедливим є затвердження Халецького А.В., що: «Система зв'язків з громадськістю, що є невід'ємною складовою діяльності органів державного управління у демократичних країнах, насамперед, у країнах – членах Ради Європи, забезпечує дієву взаємодію рівноправних і взаємозалежних суб'єктів суспільного життя» [45].

Стрімке удосконалення нових технологій та підвищення загального рівня освіченості у суспільстві зумовило підвищення вимог населення до органів влади. Відповіддю держави на цей виклик з боку громадян є пошук

ефективних інструментів та механізмів управління суспільством з метою максимального задоволення зростаючих потреб різних верств населення».

Взаємодія органів влади з населенням можна поділити на кілька типів. Перший тип традиційний, до якого відноситься особисте обслуговування населення посадовими особами органів державного управління, використання телефонного та поштового зв'язку. Наприклад, використання послуг поштового зв'язку під час прийому звернень до органу державної влади звернень громадян.

Другий тип – інноваційний. Він характеризується використанням ІКТ при взаємодії із населенням. Прикладом інноваційної взаємодії може стати розміщення інформації про діяльність органів державної влади на офіційних сайтах даних органів влади

Інноваційний тип взаємодії все більше набирає популярності. Нині населення все більше починає віддавати перевагу інноваційним формам взаємодії, тоді як представники старшого покоління - традиційним. В умовах сучасного суспільства інформаційне взаємодія займає важливе місце, але розглядається дослідниками та практиками, в основному, як інструментальний, технократичний процес.

Чальцева О.М. пропонує теорію розгляду інформаційної взаємодії з позицій аксіології, як елемента та результату культури. Згідно з її теорією, інформаційна взаємодія є процес взаємоспрямованої демонстрації цінностей учасників взаємодії на всіх його фазах, що виражається не тільки в змістовних аспектах, але і способах кодування та передачі інформації, а також її подальшого використання [48].

Інформаційна взаємодія між населенням та органами влади відбувається за трьома рівнями: макро-, меді-, мікрорівнями інформаційної взаємодії згідно з рівнями влади в Україні. Інформаційний зміст кожного рівня залежить від певних закономірностей інформаційної взаємодії або факторів, в яких ця взаємодія відбувається.

На розвиток взаємодії органів влади та населення впливають різні чинники. Дмитренко Н.О розглядає класифікацію таких факторів з різних підстав і визначає такі групи: – середовищні фактори – сукупність факторів, що лежать в основі середовища, в якому населення виявляє свою громадянську активність. Ця група представлена широким різноманіттям факторів, що поділяються, у свою чергу, на низку підгруп: історичні, економічні, політичні, соціокультурні, поведінкові та ін. Характерною рисою факторів, що належать до цієї групи, є їхня мінливість [3].

Отже, в різних умовах вони можуть надавати як позитивний, так і негативний вплив на взаємодію законодавчої влади із населенням; – психологічні фактори. На думку автора, більшість громадян немає мотивації до взаємодії з органами влади. До причин такого положення З Дмитренко Н.О. відносить впевненість у людей у тому, що від них нічого не залежить, їх спроби вступити у взаємодію з владними структурами все одно не змінять життя на краще. Люди в насамперед стурбовані особистими проблемами. Дослідник пояснює це як «результат історичної практики функціонування влади, коли влада у різний спосіб легко домагалася того, що хотіла і роль окремої пересічної людини справді була несуттєвою» [3].

На нейтралізацію цих факторів спрямовані принципи парадигми нового управління. Принципи нового державної управління, які визначають населення як споживача послуг, наданих державними органами, надання громадянам вибору та можливості контролю за діяльністю органів державної влади, дозволяють створити більш відкриту та прозору систему взаємодії. У якій будуть зацікавлені і органи влади, і населення, задовольняючи необхідні потреби.

- Орієнтація населення як на споживача благ, вироблених державою, що вимагає підвищення відкритості органів влади. Відкритість та прозорість діяльності органів влади пов'язують із своєчасною, надійною, ясною та актуальною звітністю про виконану роботу перед суспільством, статусі,

повноваженнях, стратегії, діяльності, управлінні фінансами, операціях та результативності.

Перед державою, як і перед виробником послуг, постає завдання задовольнити споживача. Це, у свою чергу, вимагає пошуку та використання нових механізмів реалізації функцій державної влади. Такий підхід дозволив перейти від просто інформування громадян про діяльність органів влади до справжньої інформаційної взаємодії, яка полягає у взаємовигідному обміні інформацією та призводить до формування громадянського суспільства.

Отже, вважаємо за доцільне на місцевому рівні моделі будувати комунікативну взаємодію у формі соціальної проекту. Концептуальна модель комунікативної взаємодії на рівні «Публічна влада - громадянське суспільство». У запропонованій моделі (Додаток А) проведено поділ за термінами впливу та очікуваного ефекту: довгостроковий вплив (стратегічний ефект), середньостроковий вплив (накопичувальний ефект), короткостроковий вплив (разовий ефект). Для кожного виду передбачається два типи дій у спільній комунікації: формуючі, управляючі акти та модифікації зворотного зв'язку. У результаті системно вибудовуються наступні комунікативні елементи з типовими функціями взаємодії структур влади та суспільства, діалоговими формами спілкування, договірному партнерства, користування якими забезпечує певний зустрічний контроль та рівновагу інтересів у системі взаємодії органів публічної влади та громадськості.

З розвитком навколишнього світу та становленням ІКТ частиною цього світу, інформаційна взаємодія органів влади з населенням також зазнала низка змін. Ці зміни дозволили підвищити рівень доступу громадян до інформації про діяльність органів влади, підвищити відкритість органів влади. Можливості, які надають ІКТ, дозволили ефективніше реалізовувати функції органів державного управління, скоротити тимчасові та трудові витрати як громадян, так і органів влади.

Проблемою залишається неефективне використання можливостей ІКТ при інформаційному взаємодії. Перетворення можливостей вдосконалення форм інформаційної взаємодії в рутинні обов'язки посадових осіб.

Отже, комунікації - це свого роду зв'язки, необхідні для здійснення взаємодії між державними органами влади, організаціями, громадськими інститутами та окремо взятою людиною.

Суб'єкти PR-діяльності в органах влади можна поділити на 2 види: базисні та технологічні. До базисних належать державні представники органів влади, державні установи, органи місцевого самоврядування, політичні партії та громадські рухи. Технологічні суб'єкти PR-діяльності включають такі суб'єкти, які займаються безпосередньо здійсненням та організацією PR-діяльності, наприклад, відділи зв'язків з громадськістю, прес-центри, окремо взяті держслужбовці, які займаються PR-компанією в політичних партіях та громадських організаціях [6, с. 77].

Об'єктом PR-діяльності є громадськість, на яку впливають суб'єкти, – організації, групи людей, окремо взятий індивід, цільові групи, органи влади, від яких залежить реалізація державної політики та її ефективність. Основна мета діяльності інституту зв'язків з громадськістю в цілому є створення зовнішнього та внутрішнього соціально-психологічного та політичного середовища, сприятливого для успіху організації, забезпечення необхідної поведінки цього середовища щодо даної організації, яке ґрунтується на сучасних комунікативних технологіях. Результатом діяльності структур PR є реалізація наступних цілей:

- формування позитивного іміджу держструктур завдяки ефективної комунікації із зовнішнім середовищем: громадськістю, групами людей, окремо взятої особистістю;
- вивчення громадської думки про державні органи влади, її дії, у тому числі і передбачуваних;
- підвищення значимості державних та муніципальних органів влади в особі суспільства;

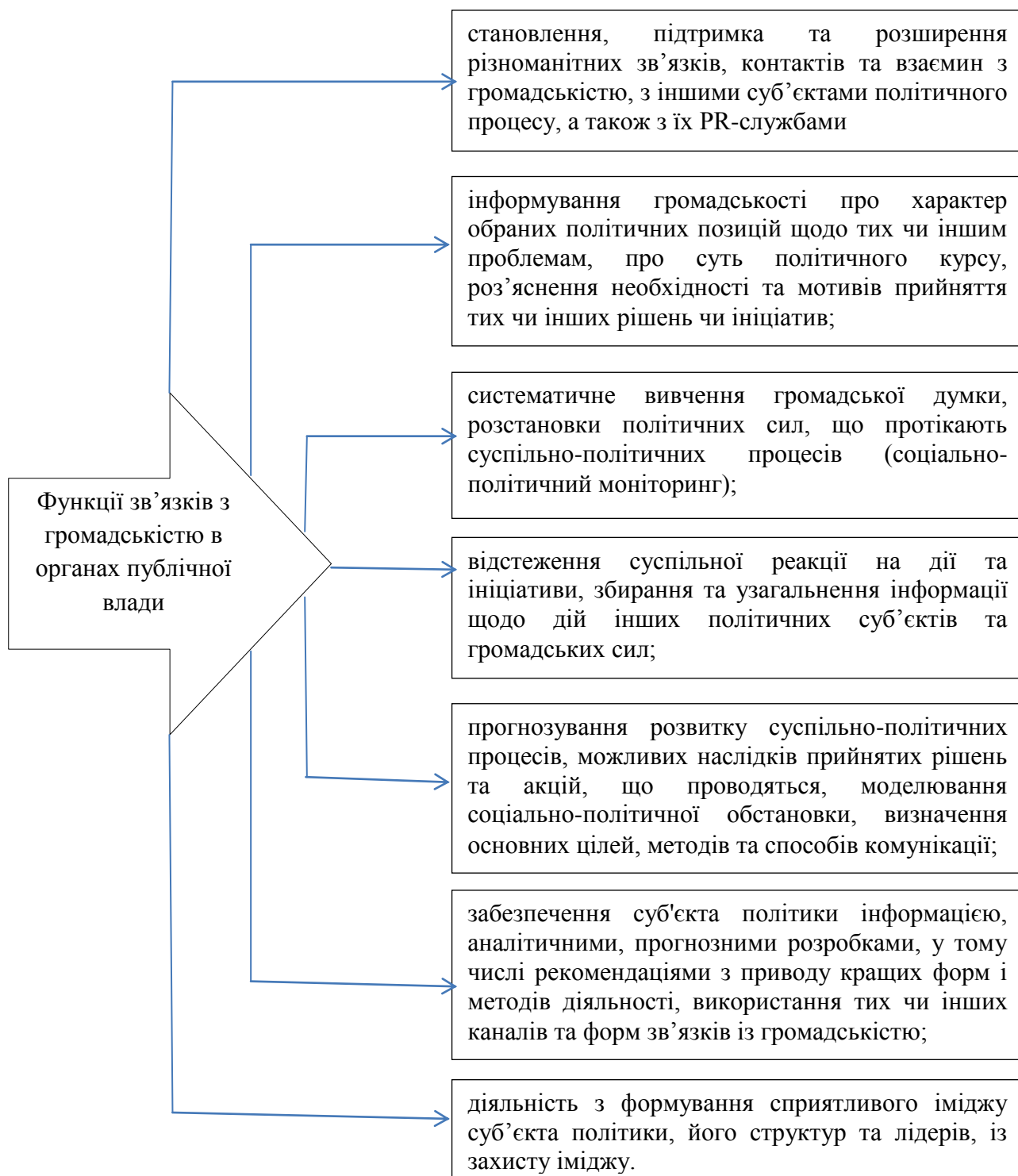

Рис. 1.1. Функції зв'язків з громадськістю в органах публічної влади

- висвітлення прийнятих у державних відомствах законів та законопроектів;
- попередження та усунення можливих конфліктів з громадськістю;

- розширення впливу державних органів влади у суспільстві;
- створення сприятливого психологічного клімату всередині державних структур [5].

Для реалізації перерахованих вище цілей PR-діяльності необхідно здійснити низку завдань:

- своєчасне виявлення проблем, пов'язаних із комунікацією органів влади та суспільством;
- поширення за допомогою різних каналів зв'язку правдивої та достовірної інформації щодо діяльності держструктур;
- реалізація намічених цілей та завдань у сфері інформаційної діяльності;
- здійснення налагодження зворотного зв'язку.

Взаємодія органів публічної влади з громадськістю виконує наступні функції, які наведені на рис. 1.1.

Можна зробити висновок, що особливістю функціонування PR-служб державних та муніципальних органів влади є те, що вони працюють у межах всієї країни або в рамках адміністративно-територіальних одиниць та забезпечують контакти державних органів з представниками всіх верств суспільства

1.2. Форми взаємодії органів публічної влади з громадськістю

Органи публічної влади у своїй діяльності спрямовані на встановлення взаємозв'язку з суспільством, громадськими об'єднаннями, професійними групами, політичними партіями, цивільними об'єднаннями. Державі необхідно залучати громадськість до формування політики, до реалізації державних програм.

Програма взаємодії між суспільством і органами публічної влади має складатися з таких складових:

- участь. Програма повинна відображати всі існуючі точки зору на розглянуту проблему;

- інформація. Поширювана інформація має бути ясною та всеосяжною;

- визначення проблеми. Проблема має бути чітко визначена, щоб розуміння зацікавлених груп було однаковим.

- освіта. Учасники програми повинні мати бажання вчитися та навчати [9].

Між органами публічної влади та суспільством можуть виникнути взаємини, які умовно поділяються на три основні види: рутинні, позитивні та зовнішні. Для кожного виду взаємин розробляється свій концепція взаємодії між владою та громадськістю. Так, рутинні взаємини можна зустріти всередині державного або муніципального органу влади при щоденній роботі, яка може стосуватися, наприклад, вирішення міських проблем, відповіді на звернення громадян, штрафи та багато іншого.

Позитивні взаємини можуть виступати функції держави заохочувати, нагороджувати громадян за їхню діяльність, наприклад, найкраща людина року (міста, села).

Зовнішні взаємини виявляються тоді, коли громадян запрошують до органу влади для спільної роботи, просять дати рекомендації. Місцеві представники органів влади досить часто повинні зустрічатися з населенням і проводити збори, щоб дізнатися про думку людей щодо будь-якої проблеми. Негативною стороною такої форми взаємодії є той факт, що не всі групи населення можуть висловити свою думку.

Існують такі способи взаємодії з населенням:

- референдуми;

- зустрічі та збори державних діячів з народом;

- щорічні доповіді, листи;

- нагороди громадянам від органів влади, і навпаки, нагороди чиновників від суспільства;

- можливість груп населення взяти участь у обговорюваних проектах та засіданнях органів влади;

- культурні заходи;

- взаємозв'язок з комерційними структурами [10].

У роботі з населенням можуть бути також використані інші методи, які покликані продемонструвати відкритість органів публічної влади та їх готовність до діалогу із громадянами.

Важливу роль у життєдіяльності суспільства відіграють політичні партії. Вони виступають у ролі «посередника» між державою та суспільством, впливаючи на його громадську думку. Через своїх представників у представницькі та виконавчі органи влади політичні партії можуть суттєво впливати на соціальні процеси у вигляді виявлення своєї думки щодо будь-якого питання. Для того, щоб залучити політичні партії та політичні об'єднання до вирішення соціальних завдань, описаних у державній програмі, необхідно визначити соціальне значення діяльності політичних формувань та розробити механізм їх участі у соціальних державних та регіональних програмах.

Взаємодія з громадськістю в органах публічної влади ставить перед собою завдання визначити, як підвищити ефективність взаємодії органів публічної влади та громадськості.

В якості прикладу можна назвати залучення структур громадянського суспільства до процесу інформування населення про результати політичної діяльності керівництва країни та регіональної влади. Основними формами взаємодії партій та виборних посадових осіб з населенням можуть бути:

- неофіційні листи новин. Такі листи допомагають виборній посадовій особі бути в курсі намічених рішень щодо будь-яких законопроектів, дозволяють вирішувати конфлікти;

- контроль скарг. Виборна посадова особа має у підпорядкуванні працівників, які інформують його про нові скарги;

- особистий контакт. Багато людей вважають за краще зателефонувати до органів публічної влади та повідомити свої проблеми, це дуже ефективний та швидкий спосіб;

- інформація про фінанси. Щомісяця має бути надана інформація про витрати та доходи виборного органу влади [18].

Перелічені форми взаємодії допоможуть встановити більше тісний контакт із депутатами представницьких органів влади. На сьогоднішній день дуже важливе значення має взаємодія державних та муніципальних органів влади та професійних спілок, що дозволяє стабілізувати політичне та економічне розвиток держави. Основним завданням профспілок є соціальний захист інтересів працівників, держслужбовців на підприємствах та в державних і муніципальних установах від свавілля вищих осіб. Проблеми захисту інтересів громадян у різних установах можуть бути вирішені завдяки ефективній роботі органів публічної влади. Захист працівників на підприємствах може здійснюватися або з допомогою організації взаємодії органів влади та представників профспілок, або за допомогою ведення переговорів, створення сприятливої середовища на вирішення проблем.

Можна виділити основні особливості взаємодії державних та муніципальних органів влади та профспілок:

- як правило, держустанови безпосередньо не взаємодіють з працівниками організації. Тому органи державного та муніципального управління повинні обов'язково враховувати авторитет та вплив профспілок, їх керівних структур серед тих трудових колективів, працівників тих галузей, інтереси яких вони представляють;

- важливо враховувати, що органи державного чи муніципального управління можуть виступати не тільки як помічник у взаємодії з профспілками щодо вирішення проблем взаємовідносини працівників та роботодавців, а також як роботодавці;

- багато держслужбовців є членами профспілок та профспілкових об'єднань [22].

Окрім того, дуже важливе значення має взаємодія державних та муніципальних органів влади та закладів вищої освіти. Для розвитку цієї сфери університетам рекомендується більше уваги приділяти створенню інтерактивної академічної спільноти, в якій можуть брати участь не тільки науково-педагогічні працівники, а й випускники закладів вищої освіти, які мають значний досвід у цій професійній сфері. Використання закладів вищої освіти власної багаторічної історії є ефективним інструментом рекламних комунікацій.

Активне залучення історичної спадщини до процесу маркетингової позиціонування забезпечується за рахунок представлення на веб-сайтах онлайн-турів музейними колекціями, старовинними бібліотечними фондами, історичним виставкам та візуальним добіркам. Таким чином, можна виділити низку принципів, які необхідно враховувати при формуванні комунікаційної політики закладів вищої освіти:

1) популяризація не лише освітніх послуг, а й наукових розробок, позиціонування університету як співтовариства експертів.

2) використання принципів інформаційної відкритості: задіяність максимальної кількості медіа-каналів комунікації.

3) формування єдиного потоку вихідної інформації шляхом координації діяльності окремих підрозділів закладів вищої освіти (PR-відділів, відділів, які відповідають за працевлаштування, профорієнтацію та громадську роботу здобувачів).

4) синергетичний ефект використання внутрішніх ресурсів закладів вищої освіти для подальшого позиціонування у зовнішньому середовищі.

5) активна робота з випускниками, їх залучення до життя закладу вищої освіти (Майстер-класи, презентації, практика, спонсорство тощо).

Таким чином, можна зробити висновок, що PR-діяльність в органах публічної влади є однією з функцій управління зі встановлення взаємозв'язку між суспільством та держструктурами. Також завдяки зв'язкам із

громадськістю органи влади можуть сформувати позитивний імідж щодо своєї діяльності.

Необхідно згадати, що органи влади за допомогою PR-служб повинні залучати населення в управління територіальною освітою та країною в цілому за допомогою виборів, референдумів, зборів з представниками органів влади. Дуже важливий взаємозв'язок держструктур та громадськості за допомогою PR-діяльності, оскільки органи влади будуть мати авторитет перед суспільством, вирішувати та знати їхні проблеми та покращувати якість життя на тій чи іншій території країни.

Тим часом, в дослідженнях виявлено, що в умовах воєнного стану виникають певні труднощі у взаємодії між інститутами громадянського суспільства та органами влади. Конкретно, результати спеціальних опитувань свідчать, що до 24 лютого 2022 року найпоширенішими формами взаємодії були особисті контакти та неофіційні звернення до посадовців, місцеві ініціативи, запити на отримання інформації, звернення громадян до органів влади, електронні петиції та консультації з громадськістю наживо. У той час, в умовах воєнного стану представники громадянського сектору України вказують на проблеми переважно в сферах інформації та комунікації, такі як відсутність відповідей на запити, непрацюючі сайти та обмеження доступу до інформації. Також виникають труднощі у використанні інструментів громадської участі, зокрема вказується на проблематичну роботу державних реєстрів та труднощі у проведенні масових заходів тощо.

1.3. Нормативно-правова база взаємодії органів публічної влади з громадськістю

В сучасній Україні особливо важливим є практичний аспект взаємодії влади із громадянським суспільством. В умовах воєнного стану інститути громадянського суспільства виявили збільшену активність у формуванні

норм, забезпеченні безпеки та реалізації соціальних ініціатив держави. Ця посилена участь вимагала від українського законодавця внесення змін до чинних нормативно-правових актів, які регулюють різні аспекти суспільного життя.

Розвиток та зміцнення громадянського суспільства в країні стали можливими завдяки проведеним протягом років незалежності певним крокам та прийняттю ряду нормативно-правових актів. Нормативно-правова база взаємодії органів публічної влади з громадськістю визначається рядом правових актів та норм, які регулюють цей процес. Аналізуючи законодавство, що регулює взаємодію між органами публічної влади та інститутами громадянського суспільства, можна виділити ключові аспекти такої взаємодії:

1. право громадян на обрання на виборах;
2. забезпечення публічними органами виконання та додержання законодавства про інститути громадянського суспільства;
3. право представляти і захищати права та інтереси членів інститутів громадянського суспільства в публічних органах влади;
4. участь інститутів громадянського суспільства у розробці територіальних програм розвитку;
5. повноваження інститутів громадянського суспільства щодо захисту прав громадян та здійснення громадського контролю за додержанням законодавства;
6. право інститутів громадянського суспільства на інформацію з питань, що стосуються трудових, соціально-економічних, культурних та інших прав та законних інтересів своїх членів;
7. фінансовий контроль органів місцевого самоврядування за коштами інститутів громадянського суспільства (благодійні фонди) та фінансова підтримка в межах, визначених законодавством;
8. сприяння органам місцевого самоврядування у роботі інститутів громадянського суспільства;

9. залучення органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства до реалізації територіальних програм та замовлень для місцевих потреб, делегування повноважень у цій частині.

Існує ряд ключових нормативно-правових актів, які сприяють та гарантують впровадження різноманітних форм участі інститутів громадянського суспільства в управлінні державними справами. Зокрема, це включає:

- Закони України: Конституція України, «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про соціальні послуги» [28,29, 31];

- Укази Президента України: «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації», «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні», «Питання Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства» та інші [35, 39];

- Постанови Кабінету Міністрів України: «Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади», «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади», «Про взаємодію органів виконавчої влади, Секретаріату Кабінету Міністрів України та державної установи «Урядовий контактний центр» [36, 37, 38];

- Розпорядження Кабінету Міністрів України: «Про роботу центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення відкритості у своїй діяльності, зв'язків з громадськістю та взаємодії із засобами масової інформації», «Про проведення публічного громадського обговорення системних соціально-економічних реформ», «Про затвердження плану заходів на 2018 рік щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства на 2019–2026 роки» тощо [14].

Незважаючи на розроблену нормативну базу, не завжди можна спостерігати ефективний обмін інформацією від органів влади. У контексті подальшого розвитку України як демократичної, соціальної та правової держави виникає актуальне питання підвищення ефективності взаємодії між інститутами громадянського суспільства (ІГС) та владою загалом, особливо в контексті євроінтеграційних процесів. Тому необхідно внести зміни до законодавства, зокрема:

- встановити стандарти та ефективні процедури участі представників ІГС у формуванні та реалізації євроінтеграційних реформ, зокрема, зміни до законів «Про громадські об'єднання», «Про доступ до публічної інформації», «Про громадські слухання», «Про публічні консультації», «Про публічний контроль»;

- модернізувати процедури подання та розгляду електронних петицій, проведення електронних консультацій, спрямованих на розвиток електронної участі громадян, із чітким визначенням порядку звітності органів влади за їх виконання;

- внести до Законів України «Про громадські об'єднання» та «Про доступ до публічної інформації» визначення термінів «громадянське суспільство», «прозорість», «відкритість».

Окрім того з метою оптимізації правових норм, які регулюють взаємодію органів публічної влади з громадськістю в умовах війни, може включати ряд заходів для покращення ефективності цієї взаємодії, а саме:

- розробка та впровадження механізмів для ефективного та оперативного оприлюднення інформації про дії органів влади в умовах війни;

- встановлення стандартів для надання доступу громадськості до актуальної інформації про заходи, прийняті рішення та стратегії владних структур;

- розробка процедур інформування та залучення громадськості до процесу прийняття рішень в сферах безпеки та соціального захисту під час війни;

- забезпечення ефективної системи зворотного зв'язку між органами влади та громадськістю для врахування їхніх думок та пропозицій;
- сприяння активнішій ролі громадських організацій у публічному контролі за діяльністю органів влади в умовах війни;
- розробка ефективних каналів звернень громадськості та механізмів публічних слухань для висловлення загальних інтересів;
- зміцнення правового захисту громадян в умовах війни, включаючи заходи щодо захисту персональних даних та забезпечення невторчання в особисте життя;
- здійснення періодичних переглядів та оновлень законодавства для врахування змін в обставинах військового конфлікту.

Врахування цих аспектів може сприяти створенню ефективної та прозорої системи взаємодії між органами влади та громадськістю в умовах війни.

Висновки до розділу 1

1. В ході дослідження визначено теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Встановлено, що взаємодія з громадськістю виступає індикатором соціально-значущої інформації стосовно діяльності органів влади. Завдяки взаємодії з громадськістю відбувається аналіз, спостереження та направлення правильних інформаційних потоків до конкретного суб'єкта влади чи органу. Перед державою, як і перед виробником послуг, постає завдання задовольнити споживача. Це, у свою чергу, вимагає пошуку та використання нових механізмів реалізації функцій державної влади. Такий підхід дозволив перейти від просто інформування громадян про діяльність органів влади до справжньої інформаційної взаємодії, яка полягає у взаємовигідному обміні інформацією та призводить до формування громадянського суспільства.

2. Запропоновано модель комунікативної взаємодії у формі соціальної проекту на рівні «Публічна влада - громадянське суспільство». У запропонованій моделі проведено поділ за термінами впливу та очікуваного ефекту: довгостроковий вплив (стратегічний ефект), середньостроковий вплив (накопичувальний ефект), короткостроковий вплив (разовий ефект).

3. Визначено, що органи публічної влади у своїй діяльності спрямовані на встановлення взаємозв'язку з суспільством, громадськими об'єднаннями, професійними групами, політичними партіями, цивільними об'єднаннями. Державі необхідно залучати громадськість до формування політики, до реалізації державних програм. Програма взаємодії між суспільством і органами публічної влади має складатися з таких складових: участі, інформації, визначення проблеми, освіта. Формами взаємодії органів публічної влади з громадськістю є наступні: референдуми; щорічні доповіді, листи; участь у проекти та засідання органів влади; культурні заходи; взаємозв'язок з комерційними структурами та інші.

4. Існує ряд ключових нормативно-правових актів, які сприяють та гарантують впровадження різноманітних форм участі інститутів громадянського суспільства в управлінні державними справами. Зокрема, це включає: Закони України: Конституція України, «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про соціальні послуги»; Укази Президента України: «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації», «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні», «Питання Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства» та інші.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

2.1 Взаємодія органів публічної влади з громадськістю в умовах воєнного стану

Взаємини із громадськістю органів муніципальної влади та управління будуються на принципі співучасті, для ефективного реалізації якого необхідне здійснення розвинених та різноманітних зв'язків, організованих у двох напрямках: від органів управління до громадян – це прямий зв'язок, від населення до органів – це зворотний зв'язок.

Форми підтримки, координації та співробітництва, контроль над місцевим самоврядуванням найповніше розкривають категорію взаємодії та підвищують ефективність взаємодії органів місцевого самоврядування з населенням наведено на рис. 2.1.

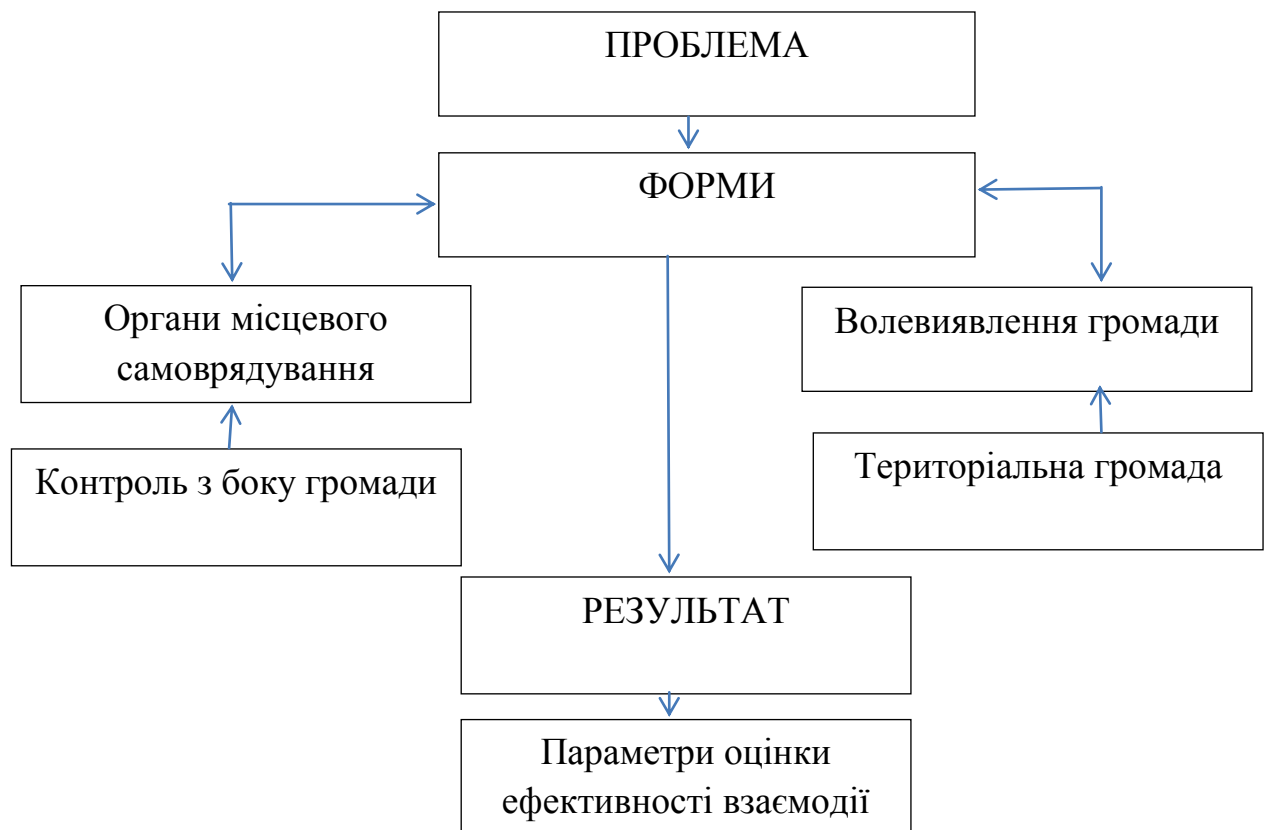

Рис. 2.1. Структурно – функціональна модель взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості

Внаслідок повномасштабного вторгнення армії російської федерації в Україну, президентом України введено воєнний стан в Україні згідно Указу №64/2022, який набрав чинності з 24 лютого 2022 року о 05:30. Це призвело до введення обмежень Конституційних прав і свобод громадян, а також змін в процедурах згідно із Законом України «Про правовий режим воєнного стану» [42]. Деякі зміни спрямовані на обмеження взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю:

- у період воєнного стану не застосовуються вимоги щодо оприлюднення проєктів актів органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій, а також їх посадових осіб (ч. 10 ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»);

- зміни в Регламенті місцевих рад призвели до роботи постійних депутатських комісій та сесій без урахування принципів відкритості та гласності;

- місцеві ради та їх виконавчі органи призупинили надання відповідей на звернення підприємств, установ, організацій та громадян, посилаючись на обставини непереборної сили відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та Закону «Про доступ до публічної інформації».

Крім того, інші нормативно-правові акти, прийняті у зв'язку з воєнним станом, рекомендували обмежувати функціонування інформаційно-комунікаційних систем та електронних реєстрів, що призвело до ускладнення доступу громадян до інформації. Деякі органи місцевого самоврядування навіть зробили свої офіційні веб-сайти недоступними для перегляду на період від 24 лютого 2022 року до травня 2022 року відповідно до вказаних вище рекомендацій [7].

Як наслідок закриття частково чи повністю веб-сторінок місцевих рад, що вважається одним із заходів забезпечення інформаційної безпеки особистих даних членів територіальної громади та публічних даних органів місцевого самоврядування, також, на наш погляд, представляє собою

суттєвий фактор зменшення як громадської участі у процесі ухвалення рішень, так і громадського контролю за діяльністю органів влади під час періоду воєнного стану.

Другою причиною змін у громадській участі стало те, що частина представників громадських організацій, які проживають на територіях, що стали об'єктом окупації або перебувають у зоні воєнних дій, здійснила релокацію, як в межах України, так і за її межами. Ймовірно, частина з них перепрофілювала свою діяльність на волонтерську допомогу для задоволення гуманітарних потреб Збройних Сил України та інших військових формувань, або припинила своє існування. Також в період з лютого по березень відбулася релокація серед представників органів місцевого самоврядування та комунальних установ, що призвело до зниження їх взаємодії з громадянським суспільством.

Окрім того з'явилися наступні обмеження в умовах воєнного стану. Так, заборонено проведення страйків, масових зібрань та акцій, що є прямою вимогою Закону України «Про правовий режим» (ст. 19). Також введено обмеження: щодо вільного збирання та поширення певної інформації. Обмежена свобода думки і свобода слова, зокрема заборонено агітацію та розповсюдження інформації про діяльність проросійських політичних сил, громадських організацій та їх афілійованих структур [7].

Щодо доступу жителів до інформації під час війни, то згідно ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» визначено перелік підстав для відмови для надання відповіді на запит громадян. Окрім того введено в дію обмеження щодо збору пропозицій та інших форм громадської участі. Все це негативно впливає на взаємодію органів публічної влади з громадськістю [31].

В Україні війна створила труднощі у впровадженні реформ і у традиційному обміні інформацією між центром та регіонами. Громадяни практично не володіють необхідними навичками для користування перевагами реформ. З одного боку, населення бажає брати участь у процесі

відновлення та поліпшення життя у країні, але, з іншого боку, вони не розуміють, як саме це зробити. За цих умов влада потребує додаткової підтримки у сфері комунікації, оскільки вона не завжди розуміє реальні потреби громадян, і не в усіх регіонах вона здатна ефективно взаємодіяти та спілкуватися.

Слід також вказати на зменшення кількості громадських організацій і інституцій, які можуть впливати на участь громадян та реально формувати якісну політику. Зокрема спостерігається нестача лідерів думок та представників громадського сектору, які можуть активно сприяти формуванню впливової спільноти та адвокатуванню змін.

2.2. Стан взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю на прикладі Обухівської селищної ради

Взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю є важливим аспектом для ефективного та відкритого управління місцевими громадами. Дослідження проводилось на базі Обухівської селищної ради. Обухівська селищна рада створена 22 грудня 2019 року Постановою Центральної виборчої комісії № 1920 від 11 жовтня 2019 року. До складу Обухівської селищної територіальної громади входять: Обухівська селищна рада (смт. Обухівка, с. Горянівське,); Миколайвська селищна рада (смт. Миколаївка).

Площа об'єднаної територіальної громади складає 142,48 км². Чисельність населення громади наведено на рис. 2.1.

Населений пункт смт Обухівка (з 1938 по 2016 роки Кіровське) розташований на автошляху Дніпропетровськ – Полтава, на відстані 15 км до м. Дніпра.

Відстань до районного центру - шосейним шляхом - 15 км.

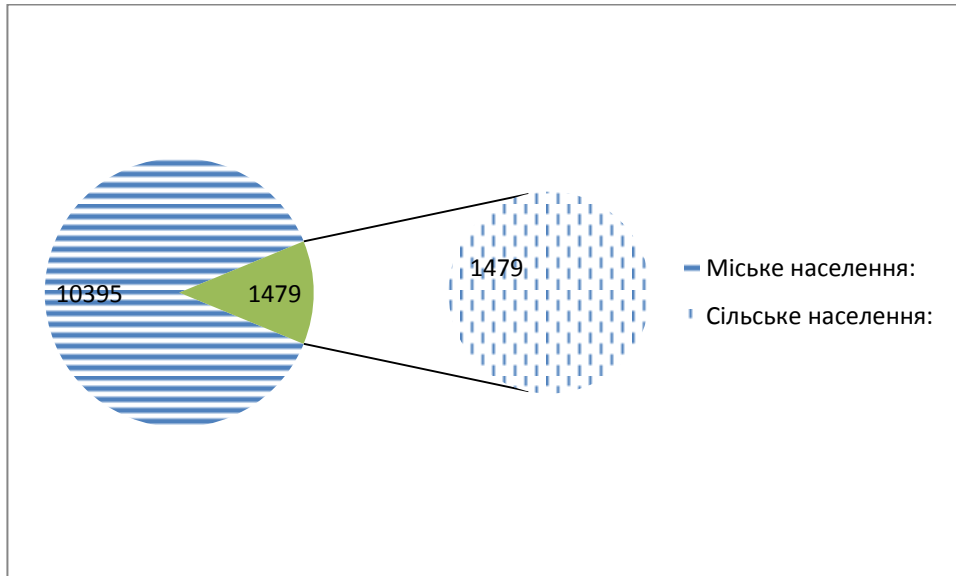

Рис. 2.2. Чисельність населення громади

В контексті взаємодії органів державної влади з громадськістю О. Турій зазначає, що практика зв'язків враховує, перш за все, необхідність інформування громадськості. Це досягається за допомогою різних комунікативних каналів, що включають:

1. Безпосереднє спілкування, а саме: особисті контакти між громадянами або об'єднаннями громадян та представниками органів влади; взаємодія з посадовими особами через особисті зустрічі та обговорення питань.

2. Спілкування за допомогою засобів зв'язку: використання телефону та різних форм особистого листування для ефективного обміну інформацією.

3. Опосередковане спілкування через ЗМІ: взаємодія з громадськістю через різні засоби масової інформації, такі як преса, телебачення, радіо, Інтернет тощо [44].

Використання цих комунікативних каналів дозволяє органам виконавчої влади створювати загальне уявлення громадськості про свою

діяльність, а також інформувати щодо планів та проблем, що виникають у процесі роботи.

Розглянемо, як налагоджено діяльність Обухівської селищної ради із громадськістю. Обухівська селищна рада ставить перед собою за мету встановити прозорі та взаємовигідні зв'язки із громадськістю, громадськими організаціями, засобами масової інформації, політичними партіями та іншими організаціями на власній території. Головною метою цієї взаємодії є забезпечення реалізації конституційних прав громадян та підвищення їхньої довіри до органів влади.

Для досягнення цієї мети вирішуються такі завдання:

- здійснення прозорості та відкритої взаємодії органів місцевого самоврядування із мешканцями та організаціями;
- забезпечення доступу до інформації щодо діяльності органів влади;
- проведення заходів для підвищення рівня інформованості населення щодо діяльності місцевого самоврядування;
- сприяння зацікавленості громадян у роботі органів влади;
- розвиток та утримання стійких зв'язків із громадсько-політичними організаціями та ЗМІ;
- активна комунікація із різними групами громадян;
- попередження та вирішення конфліктів, що можуть виникнути внаслідок управлінських рішень;
- побудова позитивного іміджу громади як незалежного інституту, спроможного захищати та забезпечувати права громадян.

Взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю є важливим аспектом для ефективного та відкритого управління місцевими громадами. На рис. 2.3. наведено приклади взаємодії Обухівської селищної ради з громадськістю.

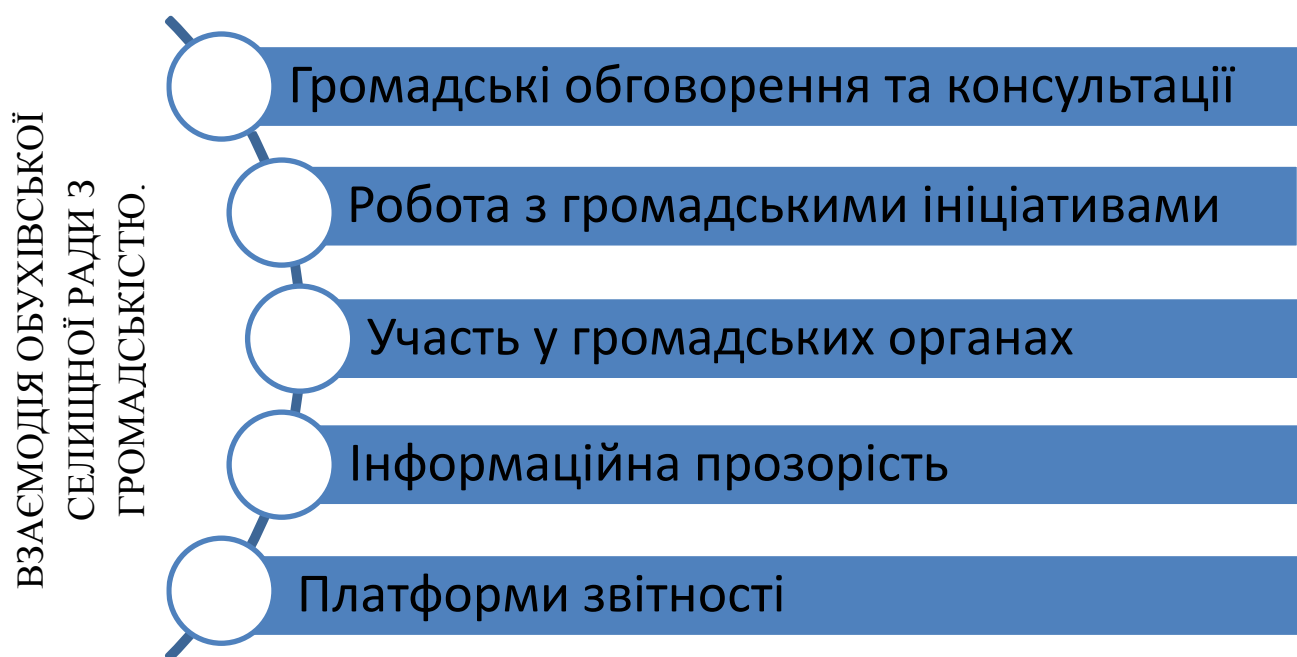

Рис. 2.3. Взаємодія Обухівської селищної ради з громадськістю.

Розглянемо яким чином здійснюється взаємодія Обухівської селищної ради з громадськістю:

1. Громадські обговорення та консультації. Обухівська селищна рада проводить регулярні громадські обговорення та консультації з різними групами населення. Це може включати публічні слухання з питань бюджету, розвитку інфраструктури, соціальних програм тощо.

2. Платформи звітності. Рада у власній практиці використовує платформи звітності, такі як веб-сайт чи соціальні мережі, для надання інформації щодо своєї діяльності та планів розвитку. Це дозволяє громадянам відстежувати роботу місцевих органів та висловлювати свої погляди.

3. Робота з громадськими ініціативами. Селищна рада активно сприяє громадським ініціативам, надаючи підтримку та ресурси для реалізації проектів, які сприяють розвитку громади. Це може включати партнерство з місцевими ініціативами.

4. Участь у громадських органах. Рада активно співпрацює з громадськими організаціями, створюючи платформи для спільної роботи та

обміну інформацією. Це дозволяє гармонійно об'єднувати зусилля для вирішення ключових питань.

5. Інформаційна прозорість. Забезпечення доступу до інформації щодо рішень, витрат та діяльності ради є важливим аспектом взаємодії. Регулярні публікації звітів, прес-релізів та інформаційних матеріалів сприяють прозорості та довірі громади.

Ці елементи сприяють активній взаємодії між органами місцевого самоврядування та громадськістю, створюючи умови для взаєморозуміння, співпраці та спільної роботи над розвитком громади.

Створення офіційного веб-сайту Обухівської міської територіальної громади є важливим кроком в напрямку впровадження прозорості та відкритості діяльності органів місцевого самоврядування, відповідно до вимог законодавства України, зокрема Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», законів «Про інформацію», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації». Офіційний доступ до сайту у мережі Інтернет obukhivska.otg.dp.gov.ua

Офіційний веб-сайт міської ради відповідає сучасним стандартам забезпечення доступу до інформації та взаємодії з громадськістю. Серед ключових переваг створення веб-сайту можна виділити:

1. Доступ до інформації: Громадяни мають можливість отримати актуальну інформацію про діяльність міської ради, рішення, проекти та події, що відбуваються в громаді.

2. Прозорість: Веб-сайт сприяє прозорості в прийнятті рішень та роботі органів місцевого самоврядування, що підвищує довіру громадян до владних структур.

3. Взаємодія з громадськістю: Через веб-сайт створюється механізм взаємодії між органами влади та громадськістю, забезпечуючи обмін інформацією та зворотній зв'язок.

4. Використання сучасних технологій: Веб-сайт дозволяє використовувати різноманітні технології для представлення інформації, що забезпечує зручний доступ для різних категорій користувачів.

Демонстрація екрану офіційного сайту Обухівської селищної територіальної громади наведена на рис. 2.4.

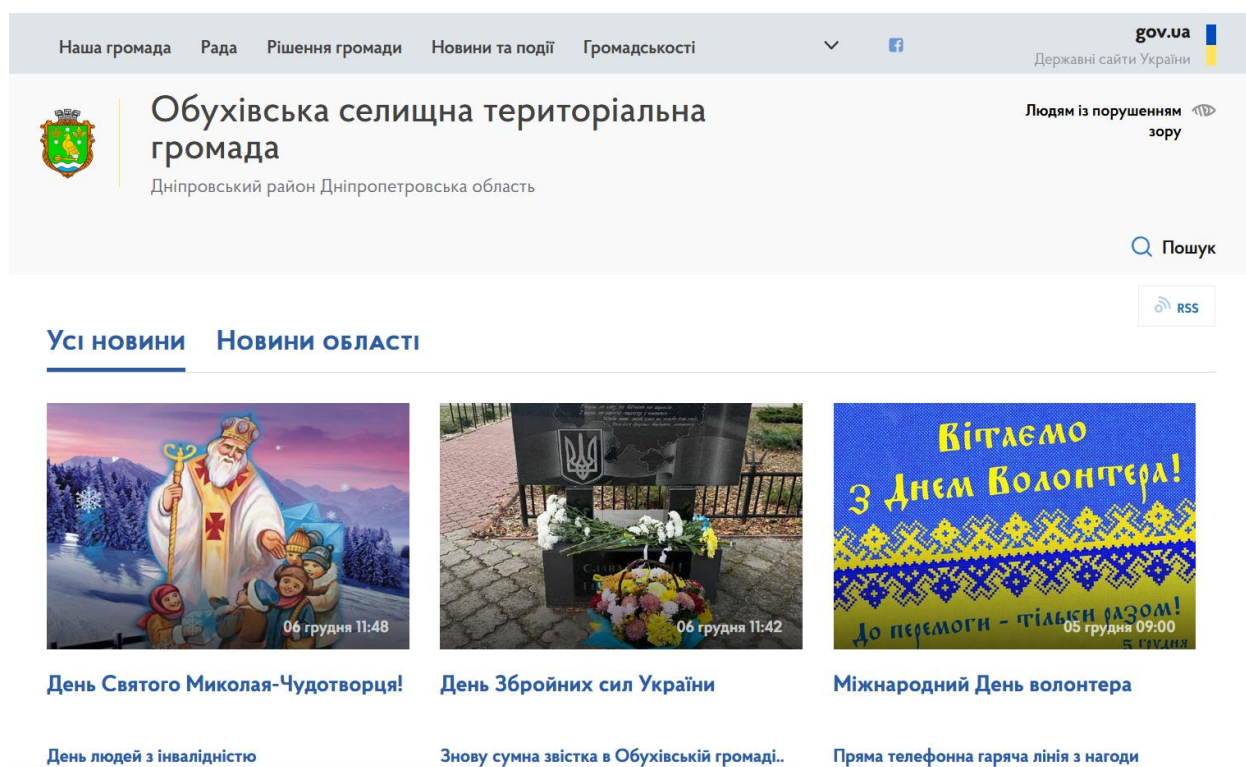

Рис. 2.4. Демонстрація екрану офіційного сайту Обухівської селищної територіальної громади

Виявлені певні недоліки у взаємодії Обухівської селищної ради з громадськістю, серед яких:

- відсутність окремого структурованого підрозділу, призначеного спеціально для взаємодії із громадськістю, незважаючи на наявність різних відділів;
- перевантаженість працівників інших підрозділів функціональними обов'язками, не пов'язаними з взаємодією із громадськістю;
- відсутність належної координації між структурними підрозділами, що займаються встановленням зв'язків із громадськістю;

- недостатнє забезпечення інформування громадськості щодо організації та результатів консультацій з нею;
- відсутність тісного контакту з представниками ЗМІ.

2.3. Іноземний досвід взаємодії органів публічної влади з громадськістю

Іноземний досвід взаємодії органів публічної влади з громадськістю може слугувати важливим джерелом навчання та інспірації для розвитку подібних практик у власній країні. Ось деякі аспекти іноземного досвіду в цьому контексті:

1. Відкритість та доступність інформації. Багато країн вдосконалюють свої системи відкритості державного управління, роблячи інформацію про рішення, бюджети та інші аспекти діяльності влади доступними громадськості через веб-платформи, відкриті дані та інші електронні ресурси.

2. Електронні петиції та консультації. Деякі країни розвивають електронні платформи для збору петицій та думок громадськості, що дозволяє активніше залучати громадськість до процесів прийняття рішень.

3. Електронне урядування. Використання електронних сервісів для забезпечення швидкого та ефективного взаємодії громадян із владою, таких як електронні декларації, он-лайн-сервіси та мобільні додатки.

4. Громадські ради та комітети. Утворення громадських органів, які консультують владу у прийнятті стратегічних рішень. Це може включати представників громадськості, експертів і представників організацій.

5. Партнерство з громадським сектором. Влади розвивають партнерства з громадськими організаціями для спільного вирішення соціальних проблем та впровадження реформ.

6. Електронні системи зворотного зв'язку. Системи для збору зворотного зв'язку від громадськості щодо якості послуг та діяльності влади.

Рис. 2.5. Принципи взаємодії органів публічної влади з громадськістю: іноземний досвід

А Ротар Н. навів приклади міжнародної, європейської і національної практики та ідеї, в яких виражені основні тенденції:

- Інститути громадянського суспільства (ІГС) виконують ключову роль у сучасному політичному процесі, розглядаються як цінні партнери, які приносять додаткові переваги та полегшують розробку та впровадження урядової політики.

- ІГС повинні діяти як ефективні та активні партнери, вносячи конструктивні та збалансовані зауваження і пропозиції, стаючи невід'ємною частиною процесу прийняття рішень.

- Обов'язки та поле діяльності ІГС значно розширилися на всіх рівнях управління, а їхній внесок стає важливішим у вирішенні різноманітних питань.

- Розширення сфери компетенції ІГС вимагає від них дотримання стандартів поведінки, як і від органів державної влади.

- Сектор громадянського суспільства та органи державної влади активно співпрацюють для представлення істинних інтересів громадян у процесі прийняття рішень.

- Прозорість, підзвітність та відкритість стали ключовими принципами у відносинах між урядом і громадським суспільством.

Отже, розвиток механізмів публічних консультацій у ЄС підсилює роль громадського сектору, що стає впливовими учасниками у формуванні та імплементації політики на різних рівнях [41].

Як справедливо зазначає Лізаковська С.В.: «Діяльність, спрямована на задоволення суспільних інтересів, потребує як від громадянського суспільства, так і від органів влади відкритості, почуття відповідальності та готовності давати звіт про свою діяльність. Саме тому взаємодія влади з громадськістю через інформаційні ресурси є важливим інструментом налагодження партнерських стосунків між ними, поліпшення діяльності самої влади» [18].

У Німеччині, Великобританії, Австралії право на звернення в органи влади однозначно розглядається як частина традиційних парламентських або законодавчих функцій з нагляду та контролю. Розглядаючий орган є частиною парламенту чи законодавчої влади. У Великобританії та США також виконавча влада отримала повноваження щодо розгляду звернень. У цих та інших країнах світу відсутні будь-які докази того, що суди або інші органи судової влади виконують обов'язки щодо прийому та розгляду скарг. Крім того, звернення зі скаргами щодо судів або судового процесу є відносно рідкісними. Доступність права на звернення для громадян асоціюється з такими цінностями, як відкритий уряд, громадянська участь, підзвітність і прозорість. Комітети по зверненням є органами з розгляду звернень, за допомогою яких громадяни мають доступ до системи подачі звернень у таких країнах, як Німеччина та Австралія [21].

На відміну від цього Англія дотримується так званої «спонсорської моделі», яка також називається як «фільтр члена парламенту». Звернення не можуть бути подані громадянами безпосередньо до Вестмінстерського парламенту, а лише через обраних членів парламенту. Це означає, що заявник повинен спочатку звернутися до члена парламенту – це, як правило, місцевий член парламенту, який потім може подати звернення перед парламентом. Звернення направляються членом парламенту у відповідні спеціальні комітети та міністерства виконавчої влади. Це умовна процедура, яка вимагає подання звернення через посередника, вона надає свободу вибору при вирішенні того, чи слід розглядати звернення.

Критерієм оцінки ефективності офіційної системи подання звернень є право на відповідь. У Німеччині електронні звернення проходять скринінг перед їх он-лайн-опублікуванням. Процес перевірки допустимості електронних звернень регулюється спеціальними нормами, зокрема критеріями прийнятності. Скринінг був підданий критиці за низький відсоток задоволених заявок, хоча низький відсоток може бути зрозумілим поважними причинами (наприклад, надання дублюючих звернень, звернень, які є непридатними для публічних дискусій, звернень, визнаних явно приреченими на невдачу або визнаних неадекватними або заснованими на помилкових припущеннях, прийняті, оскільки вони стосувалися особистого прохання і скарги, і звернення, що загрожують «соціальній стабільності», або іншим чином могли б негативно вплинути на міжнародні відносини). У будь-якому разі звернення, які не були подані в електронній формі, обробляються відповідно до традиційних, тобто непублічних процедур [19].

Як зазначалося вище, в Англії звернення проходять через «фільтр члена парламенту» чи «спонсорську модель», і, отже, відповіді мають дискреційний характер. По суті, держава зобов'язана відповідати на звернення, крім випадків, коли скарга, що міститься у зверненні, стає предметом офіційного судового розгляду.

У шотландській системі подання звернень передбачається публікацією в Інтернеті інформації про весь процес подання звернень - про пройдені стадії та стадії, які мають відбутися до прийняття остаточного рішення, а також про важливі дати. Звернення, подані електронною поштою або звичайною поштою, публікуються в Інтернеті, і можна спостерігати та контролювати їх розгляд на веб-сайті парламенту Шотландії [23].

Крім Інструкції з подання звернень в Інтернеті, на веб-сайті парламенту Шотландії також є інформація щодо процесу подання звернень, у тому числі щодо необхідної кількості підписів на підтримку документів, пов'язаних з поданням звернень, а також протокол засідань, на яких обговорюються звернення. На веб-сайті також є різноманітні інформаційні матеріали, такі як тексти, брошури та анімаційні відеоролики кількома мовами, в яких пояснюється, як працює система подачі звернень, починаючи з подачі до розгляду та прийняття остаточного рішення.

Функції платформи з подачі електронних звернень включають можливість внесення звернень або підпису вже винесених на обговорення звернень он-лайн, а також проводити он-лайн дискусії з приводу звернень. Також в Інтернеті можна переглянути дискусії та слухання заявників. Аналогічна ситуація у Німеччині. На відміну від традиційних рукописних звернень на веб-сайтах уряду, можна переглянути подані «публічні звернення». Особа може додати своє ім'я на підтримку будь-якого звернення, а також може обговорити звернення на Інтернет-форумі. Заявники можуть бути запрошені до участі на відкритих сесіях Комітету для того, щоб подати свої питання особисто перед Комітетом.

Висновки до розділу 2

1. Досліджено сучасний стан взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Визначено, що внаслідок воєнної агресії з боку росії і введення воєнного стану відбулися зміни, які спрямовані на обмеження

взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю, а саме: не застосовуються вимоги щодо оприлюднення проєктів актів органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій, а також їх посадових осіб (ч. 10 ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»); зміни в Регламенті місцевих рад призвели до роботи постійних депутатських комісій та сесій без урахування принципів відкритості та гласності; місцеві ради та їх виконавчі органи призупинили надання відповідей на звернення підприємств, установ, організацій та громадян, посилаючись на обставини непереборної сили відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та Закону «Про доступ до публічної інформації».

2. Проаналізовано стан взаємодії Обухівської селищної ради з громадськістю. Засвідчено, що Обухівської селищна рада взаємодіє з громадськістю через різні форми, а саме: громадські обговорення та консультації, платформи звітності, робота з громадськими ініціативами, тощо. Додатково, з метою оприлюднення інформації та підвищення прозорості діяльності селищної ради, був створений офіційний веб-сайт у глобальній інформаційній мережі Інтернет. Основною метою цього заходу є забезпечення доступу до інформації про роботу ради, підвищення ефективності діяльності та вплив на події, що відбуваються на території громади. Сайт також слугує платформою для розміщення проєктів нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування та інших матеріалів міської ради.

3. В ході дослідження вивчено іноземний досвід взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Визначено основні ключові аспекти взаємодії, серед яких: відкритість та доступність інформації; використання електронних петицій та консультацій; розвиненість електронного урядування; створення громадських наглядових рад та комітетів; ефективне партнерство з громадським сектором; налагоджений зворотній зв'язок.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

3.1. Розвиток інформаційної взаємодії органів публічної влади з громадськістю на основі ІКТ

Розвиток інформаційної взаємодії між органами публічної влади та громадськістю на основі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) є важливим етапом у вдосконаленні взаємодії та обміну інформацією між цими суб'єктами. Застосування ІКТ сприяє покращенню доступності інформації, ефективності комунікацій та розширенню можливостей для участі громадськості у прийнятті рішень.

За результатами проведеного аналізу можна зробити такі висновки:

1. Розвиток інформаційної взаємодії органів державної влади з населенням є одним із способів підвищення рівня відкритості та прозорості діяльності органів влади. Інформаційна взаємодія має характеризуватися впливом органів державної влади як на об'єкт управління, але в той же час залишати можливість населенню впливати на формування державної політики, прийняття рішень щодо соціально значимих питань.

2. Нормативно-правова база, що регламентує форми взаємодія з населенням досить розвинена. Але варто зазначити, що для деяких напрямків, таких як моніторинг якості надання державних та муніципальних послуг, необхідний перегляд та оновлення нормативно-правових актів, що регламентують цю діяльність.

3. Основними формами інформаційної взаємодії можна вважати роботу із засобами масової інформації; забезпечення доступу до інформації про діяльність органів державної влади у мережі «Інтернет» (за допомогою офіційних веб-сайтів); надання державних та муніципальних послуг [20].

4. Найбільш затребуваними населенням є такі форми інформаційної взаємодії як одержання державних та муніципальних послуг, звернення до органів державної влади.

5. Істотне відставання фактичних значень показників, встановлених нормативно-правовими актами від цільових значень спостерігається за такою формою інформаційної взаємодії як надання державних та муніципальних послуг в електронній формі. Рівень затребуваності у досліджуваній період знаходиться нижче значень, встановлених нормативно-правовими актами

6. Існує проблема того, що умови розвитку інформаційної взаємодії створені, а взаємодії згідно цим умовам немає. Тобто існують проблеми з імплементацією нормативних вимог та реалізацією загальних трендів. Основний напрям розвитку форм інформаційного взаємодії органів державної влади з населенням характеризується переведенням цих форм в електронну форму.

Отже, мобільні способи взаємодії міцно увійшли у життя суспільства. Органам публічної влади також слід постійно розвивати форми інформаційного взаємодії відповідно до потреб та тенденцій розвитку життя товариства. Безсумнівно, формування, оновлення каналів взаємодії органів влади із населенням необхідно. Але на сьогоднішній день залишаються недопрацьованими існуючі механізми інформаційної взаємодії. Особливо це знаходить відображення у реалізації надання державних та муніципальних послуг в електронній формі. В такому випадку обов'язково слід забезпечити формування системи моніторингу процесу взаємодії органів влади з населенням у електронній формі.

В сучасних умовах розповсюдженою формою моніторингу взаємодії органів публічної влади з громадськістю є формування та розповсюдження аналітичних звітів про результати моніторингу якості надання державних (муніципальних) послуг. У цьому звіті не розкриваються питання електронного взаємодії.

Вирішенням цієї проблеми може бути затвердження нової форми моніторингу якості надання державних послуг. В оновленій формі слід відобразити показники, які характеризують якість електронних форм надання державних послуг. Метою цього моніторингу встановлюється виявлення типових та приватних проблем переведення державних послуг в електронну форму, їх систематизація та аналіз. Встановлюються показники якості: наявність повної інформації про послугу; відповідність фактичного етапу цільового етапу переходу на надання державних послуг у електронній формі. А також встановлюється метод анкетування для збору громадської думки. Це опитування проводиться також в електронній формі серед відвідувачів порталів з надання державних та муніципальних послуг.

Також вирішенням цієї проблеми може бути впровадження програмного забезпечення, функціонал якого спрямований на автоматичний збір статистичних даних щодо роботи інформаційних систем, що використовуються органами влади в процесі взаємодії з населенням.

Впровадження програмного забезпечення, яке дозволяє проводити моніторинг працездатності інформаційних систем, що використовуються органами публічної влади, що призведе до зменшення кількості збоїв у системах, підвищить рівень контролю за електронними системами, підвищить ефективність роботи співробітників органів публічної влади та дозволить підвищити якість роботи платформ взаємодії громадян та органів публічної влади.

Отже, громадяни в роботі з системами зможуть переконатися на досвіді надійності отримання державних та муніципальних послуг електронної форми. Цей факт дозволить збільшити кількість користувачів інформаційних систем, ефективність роботи працівників органів публічної влади, а також збільшить рівень довіри населення до такої форми взаємодії; зменшить кількість необхідного часу на актуалізацію інформації, що надається на Інтернет-порталах.

Окрім того потрібна розробка плану постійного інформування населення про можливості електронних форм взаємодії з органами публічної влади. Без відповідного рівня популярності серед населення порталів, які забезпечують електронну взаємодію з органами влади, заходи щодо вдосконалення такого роду інформаційних систем втрачають сенс.

3.2. Удосконалення форм взаємодії органів публічної влади з громадськістю

Нині процес залучення громадян у питання здійснення діяльності органів публічної влади набуває все більшої актуальності, оскільки органи публічної влади всіх рівнів прагнуть інформаційної відкритості та прозорості своєї діяльності. Взаємодія з громадськістю в даному у разі є однією з форм взаємодії між населенням і органами місцевого самоврядування. Специфікою зв'язків із громадськістю виступає їхня соціальна природа, оскільки вони завжди націлені на будь-які певні соціально-суспільні групи або ж громадськість у всій її сукупності. Виходячи з цього, є можливим виділити кілька найбільш значних функцій даного явища, які сформульовані С. Блеком [9].

1. Функція соціального партнерства. Ця функція передбачає взаємодію всього суспільства в цілому та його складових елементів, таких як політичні партії, всілякі громадські організації, різні спільноти як партнерів у ході досягнення будь-яких спільних цілей.

2. Функція соціального просування. Ця функція передбачає наявність можливості передачі та закріплення в громадських структурах необхідних зв'язків, орієнтирів та установок, необхідних для досягнення органами місцевого самоврядування цілей їхньої діяльності у вигляді зв'язків із громадськістю.

3. Функція генератора соціальної активності. Ця функція передбачає формування активності з боку суспільства та окремих його структур у

відповідь на різні результати діяльності органів місцевого самоврядування, тобто за допомогою прояву такої реакції громадяни виступають як активні суб'єктів соціальної взаємодії. За допомогою зазначеної функції створюється можливість коригування діяльності органів місцевого самоврядування, оскільки має місце зворотний зв'язок із боку громадських структур.

4. Функція формування максимально прозорої взаємодії органів місцевого самоврядування з населенням, різними громадськими структурами, засобами масової інформації, різноманітними організаціями. Вказана функція по суті є головною, так як з її допомогою досягається необхідний рівень довіри суспільства до діяльності органів місцевого самоврядування. Крім функцій можна виділити також ряд необхідних завдань, які реалізують органи публічної влади у сфері взаємодії з громадськістю. До таких завдань належать:

1. посилення відкритості діяльності органів публічної влади;
2. забезпечення високого ступеню поінформованості громадських структур та громадян щодо специфіки діяльності органів публічної влади;
3. формування стійких соціальних контактів та каналів взаємодії між органами публічної влади та громадськими структурами, здатними вплинути на здійснення управління, а також мотивувати членів суспільства на здійснення будь-якої діяльності;
4. згладжування можливих розбіжностей у сфері прийняття управлінських рішень;
5. створення сприятливого образу органів публічної влади як самостійного інституту, що забезпечує дотримання прав та законних інтересів членів товариства.

Автор вважає, що взаємодія з громадськістю, беручи до уваги специфіку здійснюваних ними функцій, здатна виступати як найбільш універсальний інструмент, покликаний найефективніше реалізувати процеси взаємодії органів місцевого самоврядування та суспільства в особі його складових елементів. При цьому слід зазначити, що побудова такої

моделі взаємодії викликає необхідність інформаційної прозорості з боку органів місцевого самоврядування, головним чином – своєчасне інформування суспільства про прийняття будь-яких важливих для всього суспільства рішень. У зв'язку з цим органами публічної влади використовуються різні форми оприлюднення суспільно значимих відомостей [27]:

1. оформлення, друк та подальше розповсюдження бюлетенів, будь-яких оглядів, інформаційних видань тощо.
2. проведення відкритих прес-конференцій, інтерв'ю з метою висвітлення будь-яких подій у засобах масової інформації.
3. Підготовка та випуск в ефір різних передач на телебаченні та радіо.
4. Проведення виступів у засобах масової інформації будь-яких відповідальних працівників органів місцевого самоврядування.
5. Формування баз даних, що містять відомості про діяльність органів публічної влади.
6. Інші форми та способи розповсюдження офіційних відомостей, не суперечать чинному законодавству.

У сучасних суспільних реаліях саме електронні інструменти відкривають найширше поле для вдосконалення демократичної практики та формування організованого, активного та зрілого громадянського суспільства. У зв'язку з цим органам публічної влади слід активно використовувати Інтернет – інструменти під час вирішення будь-яких суспільно значимих питань.

У сучасному суспільстві це надзвичайно важливий механізм, який має зайняти пріоритетне значення у питаннях взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськими інститутами та моніторингу громадської думки [47].

В даний час органи публічної влади повсюдно залучають громадськість до вирішення наявних суспільно-значущих завдань у сфері діяльності. Це сприяє збільшенню ефективності роботи державних структур, особливо в

області надання будь-яких послуг населенню, а також при вирішенні будь-яких послуг проблем, що виникають у окремо взятих громадян (сюди можна віднести розгляд органами державної влади скарг та звернень громадян у межах своєї компетенції).

Також з метою удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю слід активно, постійно використовувати соціальні мережі та організація краудсорсингу [24].

Поняття краудсорсингу застосовується сьогодні дуже широко. Введене у 2006 р. Д. Хау (Jeff Howe), воно означає залучення до рішення тих чи інших проблем інноваційної діяльності широкого кола осіб для використання їх творчих здібностей, знань та досвіду на кшталт субпідрядної роботи на добровільних засадах із застосуванням інфокомунікаційних технологій [15].

У нашому випадку краудсорсинг є не просто організацією форуму, на якому учасники в нерегульованому режимі можуть висловити власні пропозиції та зауваження, а також організаційно та методично впорядковану модель взаємодії органу влади з ініціативними користувачами Інтернету.

Для реалізації такої моделі необхідне чітке формулювання теми обговорення, визначення умов обговорення, залучення та мотивація експертів, аналіз, відбір та фільтрація ідей, документування результатів обговорення. У разі найбільш активна частина громадянського суспільства виявляється залученої в on-line режимі до процесу обговорення актуальних рішень, різних проектів, спрямованих на підвищення добробуту та якості життя населення певної території.

Для ефективного використання соціальних мереж у взаємодії органів публічної влади та громадськості необхідно визначити, які саме соціальні мережі найбільше підходять для реалізації поставленої мети. Як правило, доцільним є поєднання кількох ресурсів, бо це дозволяє охопити більшу частину аудиторії. Наприклад, Instagram або Twitter та Facebook.

Практика показує, що при використанні кількох соціальних мереж у працівників прес-служби з'являється можливість урізноманітнити

інформаційний контент органу влади. Важливо також враховувати, що при роботі з соціальними мережами інформаційний контент має бути якісним, доступним та цікавим для широкої аудиторії. Для цього можна використовувати публікацію різних фотографій, задавати аудиторії різні питання, тим самим проводячи своєрідний соціальний опитування. Таким методом встановлюється прямий діалог між громадськістю та виконавчим органом влади.

Слід зазначити, що перевага використання соціальних мереж у процесі вдосконалення інформаційного забезпечення полягає ще й у тому, що вони допоможуть швидше знайти інформацію виконавчого органу влади у пошукових системах. А це має особливе значення у випадках актуальної або надзвичайної інформації [15].

Таким чином, розробляючи дані практичні рекомендації, ми пропонуємо заходи, які в кінцевому підсумку рахунку дозволять покращити взаємодію органів публічної влади з громадськістю.

Отже, можна зробити висновок про те, що зв'язки із громадськістю сьогодні займають вкрай важливе місце у діяльності органів публічної влади, оскільки діяльність зв'язків із громадськістю націлена головним чином створення сприятливого психологічного клімату у суспільстві у питаннях діяльності органів публічної влади, формування належного рівня порозуміння, розвитку взаємодії між державними структурами та населенням.

Інститут зв'язків із громадськістю дозволяє у сьогоднішніх реаліях не тільки стимулювати зацікавленість населення у здійсненні місцевого самоврядування, а й здатний забезпечити високий рівень підтримки членами суспільства різних перетворень (соціальних, економічних та ін.), сприяє консолідації громадян і влади у вирішенні різних суспільно-політичних питань, ніж безумовно посилює ефективність роботи органів місцевого самоврядування у процесі здійснення ними своєї діяльності.

3.3. Перспективи розвитку комунікативного діалогу органів публічної влади з громадськістю

Відкритість державної влади є важливою умовою демократизації держави, становлення громадянського суспільства, основою утвердження демократичних норм та правил у відносинах органів влади та громадськості. При цьому слід мати на увазі, що інституалізація демократії потребує серйозної наукової роботи та створення таких умов діяльності органів державної влади, за яких вони матимуть можливості (організаційні та професійні) здійснювати ефективну комунікацію із громадськістю. При цьому слід мати на увазі, що даний аспект комунікативного взаємодії влади та суспільства, спрямований на формування постійного конструктивного діалогу з метою забезпечення легітимності існуючого порядку та надання йому стабільності, практично не досліджено.

З метою розвитку комунікативного діалогу органів публічної влади з громадськістю доцільним вважається проведення наступних заходів:

1. Диверсифікувати (урізноманітнити) форми, види, канали та жанри інформаційних продуктів, внести до них велику змістовно-аргументаційну глибину, креативність, спадкоємність та системність.

2. Звернути особливу увагу на зміст та якість підготовки інтерактивних тематичних програм за участю посадових осіб (наприклад, «діалог про головне», «розмова у прямому ефірі», «зворотний зв'язок» тощо).

3. Здійснити структурно-функціональну реорганізацію служби, яка відповідає за координацію та реалізацію комунікативних завдань та функцій.

4. Використовувати вітчизняний досвід діалогових форм комунікативного взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства, розробити соціальні проекти та програми, що сприяють становленню та розвитку структур громадянського суспільства в масштабах міста та затвердження практики «народної участі» у вирішенні особливо актуальних для міста соціальних проблем.

В даному випадку слід розглядати ідею управлінського партнерства, що базується на ряді організаційних принципів. Основними принципами такого партнерства є наступні:

- єдність ланок владної (управлінської) вертикалі, незалежно від їх інституційної власності;
- субординація та координація компетенцій суб'єктів управлінського партнерства;
- консолідація сил влади та громадянських сил суспільства (місцевих співтовариств);
- спільність та паритет інтересів публічних органів влади різного рівня;
- баланс; керованості в умовах координованого міжорганізаційної взаємодії;
- єдність інформаційного простору в рамках управлінського партнерства;
- вільний вибір форм партнерства та його організації.

У політичному розумінні управлінського партнерства публічних органів влади виділено чотири опорні моменти:

1. Політичну спрямованість управлінського партнерства визначають самі взаємодіючі суб'єкти - інститути державної та муніципальної влади, елементи політичної системи суспільства, їх безпосередня присутність та діяльність у політичній сфері.

2. Своєю появою, існуванню управлінське партнерство як потенційний політичний інститут відображає наявність певних концентрованих форм демократії, поява активніших, ніж раніше, цивільних самоврядних початків.

3. Організація управлінського партнерства обґрунтовано виступає функцією політичного управління, регулювання політичних відносин, створення умов для забезпечення політичної стабільності в країні, її регіонах, а також фактором, що сприяє підтримці балансу влади.

4. Управлінське партнерство - це не просто поєднання, поділ, а сумі координація компетенцій державного управління та місцевого

самоврядування, а також раціональне використання буферної, посередницької ролі останнього між державою та населенням, громадянами (як і роль профспілок у соціальному партнерстві).

Більшість прикладів управлінських комунікацій з елементами партнерства, діалогу, співробітництва різнопланових структур стосується тих сфер життєдіяльності, які так чи інакше пов'язані з тематикою нинішніх національних пріоритетних концептуальних проєктів. рамках договору про управлінське партнерство, узагальнює автор відомі йому джерела, можуть бути розроблені та спільна реалізація соціальних програм адресного призначення та програм соціально-економічного розвитку муніципальних територій, в тому числі:

- підтримка закладів освіти, охорони здоров'я, культури, які залежні від джерел фінансування різних рівнів;
- юридичне оформлення міжмуніципальних зв'язків, які можуть за посередництво держави допомогти ліквідації соціальних «незручностей»;
- залучення на корпоративних засадах та під патронажем публічних органів влади власних коштів громадян у інвестування місцевих інноваційних проєктів;
- створення єдиних інформаційних та комунікативних систем, зокрема для проведення узгодженої соціальної політики та надання конструктивного впливу на соціалізаційні чи адаптаційні процеси.

Отже, запропонуємо модель розвитку взаємодії органів публічної влади з громадськістю на основі комунікативного діалогу (Додаток Б). Модель взаємодії органів публічної влади з громадськістю через комунікативний діалог передбачає активне та відкрите спілкування. Органи влади враховують громадську думку, розуміють потреби громади та створюють ефективні канали спілкування. Головні етапи такої моделі включають:

Етап 1. Аналіз та розуміння потреб. Органи влади ретельно досліджують думку громадськості та виокремлюють ключові питання та

теми, що цікавлять громаду. Глибокий аналіз допомагає визначенню потреб та очікувань громадян.

Етап 2. Проведення відкритого спілкування. Створення прозорих та відкритих каналів комунікації між владою та громадськістю. Органи влади слухають і взаємодіють з громадськістю, висловлюють свою позицію та намагаються знайти спільні рішення.

Етап 3. Врахування потреб громади. Активне врахування та відповідь на потреби та проблеми громадськості у прийнятті рішень та розробці політик.

Етап 4. Залучення Громади. Залучення громадськості до процесу прийняття рішень через консультації, громадські слухання та інші форми участі.

Етап 5. Встановлення взаємної відповідальності. Встановлення взаємної відповідальності та зобов'язань для створення сприятливого середовища для спільної роботи.

Ця модель спрямована на покращення взаєморозуміння, співпрацю та відкритий обмін інформацією між владою та громадськістю з метою забезпечення більш ефективного та демократичного управління.

Висновки до розділу 3

1. Визначено, що розвиток інформаційної взаємодії органів державної влади з населенням є одним із способів підвищення рівня відкритості та прозорості діяльності органів влади. Інформаційна взаємодія має характеризуватися впливом органів державної влади як на об'єкт управління, але в той же час залишати можливість населенню впливати на формування державної політики, прийняття рішень щодо соціально значимих питань. В сучасних умовах розповсюдженою формою моніторингу взаємодії органів публічної влади з громадськістю є формування та розповсюдження аналітичних звітів про результати моніторингу якості надання державних

(муніципальних) послуг. У цьому звіті не розкриваються питання електронного взаємодії.

Окрім того потрібна розробка плану постійного інформування населення про можливості електронних форм взаємодії з органами публічної влади. Без відповідного рівня популярності серед населення порталів, які забезпечують електронну взаємодію з органами влади, заходи щодо вдосконалення такого роду інформаційних систем втрачають сенс.

2. Встановлено, що процес залучення громадян у питання здійснення діяльності органів публічної влади набуває все більшої актуальності, оскільки органи публічної влади всіх рівнів прагнуть інформаційної відкритості та прозорості своєї діяльності. З метою удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю слід активно, постійно використовувати соціальні мережі та організація краудсорсингу. Для реалізації такої моделі необхідне чітке формулювання теми обговорення, визначення умов обговорення, залучення та мотивація експертів, аналіз, відбір та фільтрація ідей, документування результатів обговорення. У разі найбільш активна частина громадянського суспільства виявляється залученою в on-line режимі до процесу обговорення актуальних рішень, різних проектів, спрямованих на підвищення добробуту та якості життя населення певної території.

3. З метою розвитку комунікативного діалогу органів публічної влади з громадськістю доцільним вважається проведення наступних заходів: диверсифікувати (урізноманітнити) форми, види, канали та жанри інформаційних продуктів, внести до них велику змістовно-аргументаційну глибину, креативність, спадкоємність та системність; звернути особливу увагу на зміст та якість підготовки інтерактивних тематичних програм за участю посадових осіб (наприклад, «діалог про головне», «розмова у прямому ефірі», «зворотний зв'язок» тощо); здійснити структурно-функціональну реорганізацію служби, яка відповідає за координацію та реалізацію комунікативних завдань та функцій; використовувати вітчизняний

досвід діалогових форм комунікативного взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства, розробити соціальні проекти та програми, що сприяють становленню та розвитку структур громадянського суспільства в масштабах міста та затвердження практики «народної участі» у вирішенні особливо актуальних для міста соціальних проблем.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки.

1. Визначено теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Встановлено, що взаємодія з громадськістю виступає індикатором соціально-значущої інформації стосовно діяльності органів влади. Перед державою, як і перед виробником послуг, постає завдання задовольнити споживача. Це, у свою чергу, вимагає пошуку та використання нових механізмів реалізації функцій державної влади. Такий підхід дозволив перейти від просто інформування громадян про діяльність органів влади до справжньої інформаційної взаємодії, яка полягає у взаємовигідному обміні інформацією та призводить до формування громадянського суспільства. Запропоновано модель комунікативної взаємодії у формі соціального проекту на рівні «Публічна влада - громадянське суспільство». У запропонованій моделі проведено поділ за термінами впливу та очікуваного ефекту: довгостроковий вплив (стратегічний ефект), середньостроковий вплив (накопичувальний ефект), короткостроковий вплив (разовий ефект).

2. Визначено, що органи публічної влади у своїй діяльності спрямовані на встановлення взаємозв'язку з суспільством, громадськими об'єднаннями, професійними групами, політичними партіями, цивільними об'єднаннями. Державі необхідно залучати громадськість до формування політики, до реалізації державних програм. Програма взаємодії між суспільством і органами публічної влади має складатися з таких складових: участі, інформації, визначення проблеми, освіта. Формами взаємодії органів публічної влади з громадськістю є наступні: референдуми; щорічні доповіді, листи; участь у проектах та засідання органів влади; культурні заходи; взаємозв'язок з комерційними структурами та інші.

3. Проаналізовано нормативно-правову базу взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Встановлено, що існує ряд ключових

нормативно-правових актів, які сприяють та гарантують впровадження різноманітних форм участі інститутів громадянського суспільства в управлінні державними справами. Зокрема, це включає: Закони України: Конституція України, «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про соціальні послуги»; Укази Президента України: «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації», «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні», «Питання Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства» та інші.

4. Досліджено сучасний стан взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Визначено, що внаслідок воєнної агресії з боку росії і введення воєнного стану відбулися зміни, які спрямовані на обмеження взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю, а саме: не застосовуються вимоги щодо оприлюднення проектів актів органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій, а також їх посадових осіб (ч. 10 ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»); зміни в Регламенті місцевих рад призвели до роботи постійних депутатських комісій та сесій без урахування принципів відкритості та гласності; місцеві ради та їх виконавчі органи призупинили надання відповідей на звернення підприємств, установ, організацій та громадян, посиляючись на обставини непереборної сили відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та Закону «Про доступ до публічної інформації».

5. Проаналізовано стан взаємодії Обухівської селищної ради з громадськістю. Засвідчено, що Обухівської селищна рада взаємодіє з громадськістю через різні форми, а саме: громадські обговорення та консультації, платформи звітності, робота з громадськими ініціативами, тощо. Додатково, з метою оприлюднення інформації та підвищення

прозорості діяльності селищної ради, був створений офіційний веб-сайт у глобальній інформаційній мережі Інтернет. Основною метою цього заходу є забезпечення доступу до інформації про роботу ради, підвищення ефективності діяльності та вплив на події, що відбуваються на території громади. Сайт також слугує платформою для розміщення проектів нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування та інших матеріалів міської ради.

5. В ході дослідження проаналізовано іноземний досвід взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Визначено основні ключові аспекти взаємодії, серед яких: відкритість та доступність інформації; використання електронних петицій та консультацій; розвиненість електронного урядування; створення громадських наглядових рад та комітетів; ефективне партнерство з громадським сектором; налагоджений зворотній зв'язок.

6. Встановлено, що процес залучення громадян у питання здійснення діяльності органів публічної влади набуває все більшої актуальності, оскільки органи публічної влади всіх рівнів прагнуть інформаційної відкритості та прозорості своєї діяльності. З метою удосконалення взаємодії органів публічної влади з громадськістю слід активно, постійно використовувати соціальні мережі та організація краудсорсингу. Для реалізації такої моделі необхідне чітке формулювання теми обговорення, визначення умов обговорення, залучення та мотивація експертів, аналіз, відбір та фільтрація ідей, документування результатів обговорення. У разі найбільш активна частина громадянського суспільства виявляється залученою в on-line режимі до процесу обговорення актуальних рішень, різних проектів, спрямованих на підвищення добробуту та якості життя населення певної території.

7. З метою розвитку комунікативного діалогу органів публічної влади з громадськістю доцільним вважається проведення наступних заходів: диверсифікувати (урізноманітнити) форми, види, канали та жанри інформаційних продуктів, внести до них велику змістовно-аргументаційну

глибину, креативність, спадкоємність та системність; звернути особливу увагу на зміст та якість підготовки інтерактивних тематичних програм за участю посадових осіб (наприклад, «діалог про головне», «розмова у прямому ефірі», «зворотний зв'язок» тощо); здійснити структурно-функціональну реорганізацію служби, яка відповідає за координацію та реалізацію комунікативних завдань та функцій; використовувати вітчизняний досвід діалогових форм комунікативного взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства, розробити соціальні проекти та програми, що сприяють становленню та розвитку структур громадянського суспільства в масштабах міста та затвердження практики «народної участі» у вирішенні особливо актуальних для міста соціальних проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко М., Слюсар А., Гаман П., Фомін А., Стрюк М. Напрями оптимізації механізму взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами державної влади. Вчені записки Університету «КРОК». 2022. № 4(68). С. 63–74. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-68-63-74>. (дата звернення: 15.06.2023).
2. Антонова Л. В., Штиршов О. М. Комунікативні технології в процесі взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1899> (дата звернення 05.09.2023р.).
3. Архипова Є.О., Дмитренко Н.О. Ефективна комунікація між органами державної влади та громадськістю як умова розвитку демократичного суспільства. Інвестиції: практика та досвід. 2016. №1. С. 92-96.
4. Бондарчук Н.В. Взаємодія органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства: стан та перспективи розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2023. № 9. <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.9.3> (дата звернення: 25.03.2023).
5. Васільєва Л.М. Взаємодія органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства в умовах децентралізації влади . *Економічні горизонти*, (1(23), 43–50. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(23\).2023.272840](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(23).2023.272840). (дата звернення: 15.03.2023).
6. Вплив воєнного стану на громадську участь в Україні. Дослідження в межах Проекту Ради Європи. 2022. URL: <https://rm.coe.int/research-influence-of-martial-law-on-the-civil-participation-in-ukrain/1680a79d85>.
7. Досвід взаємодії державних органів країн світу з інститутами громадянського суспільства, залучення громадськості до формування та

реалізації державної політики, протидії корупції, забезпечення електронного урядування. Законодавчі норми, практика та національні особливості взаємин між владою та громадянським суспільством. - Міністерство закордонних справ України, 2012. URL: [://www.ogp.gov.ua/sites/default/files/library/Dosvid_OGP-MFA.pdf](http://www.ogp.gov.ua/sites/default/files/library/Dosvid_OGP-MFA.pdf). (дата звернення: 15.06.2023).

8. Володін П.В. Взаємовідносини індивідуального та суспільного в процесі становлення особистості. Гуманітарний вісник ЗДА. 2009. № 39. С.62-70.

9. Грабовський В. А., Міщан О.О. Шляхи удосконалення взаємодії органів державної влади з інститутами громадянського суспільства. Актуальні проблеми державного управління. – 2012. – № 1. – С. 361-365.

10. Докаленко В.В. Механізми взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства в умовах децентралізації влади в Україні. Публічне управління та митне адміністрування. 2021. № 1 (28). С. 27-34 DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2021-1.4>.

11. Дьомін Є.О. Інструменти взаємодії органів місцевого самоврядування з громадськістю. Матеріали II міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми економіки, управління та маркетингу в аграрному бізнесі» (м. Дніпро, 05-06 жовтня 2023 р). Дніпро, ДДАЕУ, 2023. С. 307-309.

12. Дьомін Є.О. Теоретичні основи взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Матеріали 11-ї Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Розвиток форм і методів сучасного менеджменту в умовах глобалізації» (м. Дніпро, 8-9.11.2023). – Дніпро: Поліграфічний відділ ДДАЕУ, 2023. С. 94-95.

13. Конституція України редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

14. Костенко А.М. Нормативно-правові засади впливу громадянського суспільства на євроінтеграційні процеси в Україні. Політичні

інститути та процеси. 2019. Вип. 5. С.15-19. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2019-5-15-19>. (дата звернення: 15.06.2023).

15. Косуля І.Ю. Краудсорсинг та краудфандинг: нові поняття чи нові феномени? *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства?* 2014. Вип. 20. С. 267–271. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Mtpsa_2014_20_46.pdf. (дата звернення: 15.06.2023).

16. Кравцова З.С. Окремі аспекти взаємодії органів державної влади та інститутів громадянського суспільства. *Юридичний електронний журнал*. 2021. № 2. С. 47-49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/9>. (дата звернення: 15.06.2023).

17. Куйбіда, В., Білинська, М., & Петроє, О. (2018). *Публічне управління: термінологічний словник*. Київ: НАДУ.

18. Лізаковська С.В. Взаємодія органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в країнах центрально-східної Європи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 9. DOI: 10.32702/2307-2156-2019.9.24. (дата звернення: 21.08.2023).

19. Мартинюк Г.Ф. Особливості електронного врядування у Польщі. *Економіка та держава*. 2017. № 5. С. 50-51.

20. Матвєєнко І. В. Роль інформаційно-комунікаційних впливів у процесі впровадження електронного урядування в зарубіжних країнах: досвід для України. *Публічне урядування*. 2016. № 1. С. 135-145.

21. Матяж С. В. Європейський досвід розвитку та функціонування інститутів громадянського суспільства. *Наукові праці ЧДУ*. 2014. Вип. 218; Том 230. С. 28–31.

22. Мельник Л.А. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства: основні поняття, проблеми та стратегічні напрями. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 2. С. 1–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2019_2_18 (дата звернення: 20.01.2023).

23. Мороз О. М. Перспективи розвитку взаємовідносин держави і громадських об'єднань в умовах зближення України з Європейським Союзом. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2014. № 5 (9). С. 39-45.
24. Наумкіна С. М., Нерубашенко І. А. Краудсорсинг як сучасна модель діалогової взаємодії в суспільстві. *Політикус: наук. журнал*. 2020. № 2. С. 70–75. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2020-2-70-74>. (дата звернення: 25.09.2023).
25. Оболенський, О., Борисевич, С., & Коник, С. (2018). Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Публічне управління». Київ: НАДУ.
26. Основні засади діяльності прес-служб органів державної влади та місцевого самоврядування: світовий та український досвід: наук.-метод. видання / Під наук. керівн. О.С. Поважного. – Донецьк: Донецький держ. ун-т управління, 2011. – 107 с.
27. Пеліванова Н. Органи самоорганізації населення в Україні як інститути місцевого самоврядування та громадянського суспільства. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2011. Вип. 2. С. 321-331.
28. Про громадські об'єднання: Закон України № 4572-VI від 23 березня 2012. Сайт Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення 05.09.2023)
29. Про звернення громадян закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення: 15.06.2023).
30. Про інформацію. Закон України [№ 2658-XII від 02.10.92](#). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>. (дата звернення: 15.06.2023).
31. Про доступ до публічної інформації. Закон України № 2939-VI від 13.01.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17/ed20110113#Text>. (дата звернення: 15.06.2023).

32. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації . Закон України № 539/97-ВР від 23.09.2997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>. (дата звернення: 15.06.2023).

33. Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації. Закон України № 547/2011 від 05.05.2011 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/547/2011#Text>. (дата звернення: 15.06.2023).

34. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / В. Б. Авер'янов, М. А. Бояринцева, І. А. Кресіна, Д. М. Лук'янець та ін.; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Наук. думка, 2007. 587 с.

35. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Указ Президента України № 68 від 26.02.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>. (дата звернення: 15.06.2023).

36. Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади. Постанова Кабінету Міністрів України. № 1302 від 29.08.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1302-2002-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 15.06.2023).

37. Про проведення публічного громадського обговорення системних соціально-економічних реформ. Постанова Кабінету Міністрів України. № 2311-р. від 15.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2311-2010-%D1%80#Text>. (дата звернення: 15.06.2023).

38. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. /Офіційний вісник України. 2010. № 84. С. 36. Ст. 2945.

39. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: Указ Президента України від

27.09.2021 № 487/2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/487/2021>. (дата звернення: 15.06.2023).

40. Про стан розвитку громадянського суспільства України в 2021 році та його зміни на початку 2022 року: матер. щоріч. доп. / В. Потапенко, Ю. Тищенко, Ю. Каплан та ін.; заг. ред. Ю. Каплан. Київ: НІСД, 2022. 56 с. (Серія «Гуманітарний розвиток»).

41. Ротар Н. Діджиталізація політичної участі громадян Європейського Союзу як інструмент подолання дефіциту демократії. Історико-політичні проблеми сучасного світу. 2022. Т. 45. С. 163–175. DOI: 10.31861/mhpi2022.45.163-175. (дата звернення: 15.06.2023).

42. Семьоркіна О.М. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. Міністерство юстиції України, 2023. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_33679 (дата звернення: 20.01.2023).

43. Ткаченко І. Громадянське суспільство і Європейський Союз: функціонування й співпраця. Віче. 2015. № 2.

44. Турій О.В. Окремі аспекти взаємодії організацій громадянського суспільства органами державної влади фактор розвитку громадянського суспільства. Державне управління; удосконалення та розвиток. 2017. № 8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1115> (дата звернення 09.09.2023р.).

45. Халецький А.В. Зарубіжний досвід сприяння розвитку громадянського суспільства. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2012. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=546>. (дата звернення: 15.06.2023).

46. Халецький А.В. зв'язки органів державної влади з громадськістю: інформаційна взаємодія. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2012. № 12. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=547>. (дата звернення: 15.06.2023).

47. Цимбалюк В.І. Взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства: специфіка в умовах воєнного стану. Юридичний вісник. 2023. № 1(66). С. 46-54.

48. Чальцева О.М., Швець К.А. Досвід застосування сучасних концепцій та моделей публічного управління у перехідних системах. Політичне життя. 2021. № 1. С. 58-65. DOI 10.31558/2519-2949.2021.1.8. (дата звернення: 20.08.2023).

49. Чепік-Трегубенко О.С. Удосконалення взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства . Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2015. № 2. С. 120-126.

50. Шемшученко Ю.С. Громадянське суспільство. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.:Ю.С. Шемшученко та ін. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т. 1: А–Г. С. 146.

51. Who and what is «civil society»? 2020 World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2018/04/what-is-civil-society/> (дата звернення: 12.01.2023).

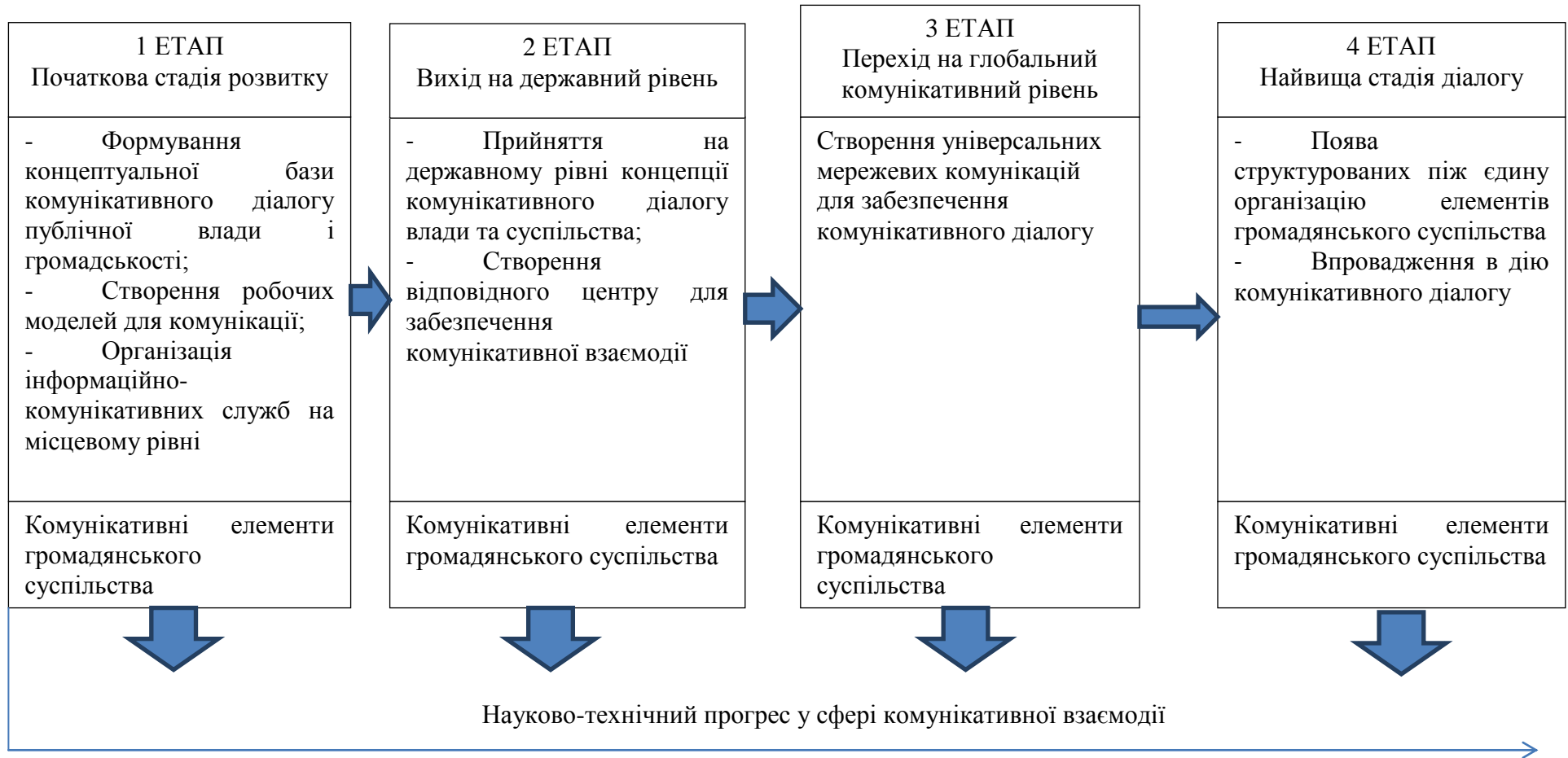
52. Cooper Rachel. What is Civil Society, its role and value in 2018? University of Birmingham. 5 October 2018. URL: https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/14242/488_What_is_Civil_Society.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 11.07.2023).

ДОДАТКИ

Концептуальна модель комунікативної взаємодії на рівні «Публічна влада – громадськість»

Терміни впливу та очікуваний ефект	Вплив влади на суспільство		Вплив суспільства на владу	
	Управлінські дії, форми співробітництва	Зворотній зв'язок	Формуючі акти, участь в управлінні	Зворотній зв'язок
Довгостроковий вплив (стратегічний ефект)	1. Створення системи комунікацій, яка враховує всі форми діалогу та співпраці з громадськістю.	Кожен з інститутів громадянського суспільства забезпечує обмін інформацією, налагоджує контакт із профільними державними органами.	1. Ініціативи щодо створення нормативної бази, зведення законів, що регламентують діалог суспільства з владою	Ухвалення законів легітимними органами, включення регулятивних норм у практику взаємодії.
	2. Організація системи формування громадської думки на підтримку влади (включаючи науковий супровід).	Сприяння опитуванням громадської думки, підтримка позитиву та конструктивна опозиція при наявності приводу.	2. Організація громадських палат (інших представництв) при органах державної влади різного рівня, їх участь у підготовці та реалізації партнерських договорів.	Прийняття узгоджених рішень щодо регламенту роботи, статусу та спільним діям у відповідь на очікувані рекомендації
Середньостроковий вплив (накопичувальний ефект)	1. Моніторинг умов соціально-економічного життя населення та створення на його основі середньострокових програм розвитку країни та регіонів.	Співучасть представників громадськості у формуванні загальних позицій щодо проблематики програм та коригування умов життя.	1. Виступи з пропозиціями про зміні тієї чи іншої державної політики, ініціювання референдумів з актуальних проблем дня	Парламентські рішення у відповідь звернення громадськості. Проведення передбачених законом процедур.
	2. Проведення цільових електоральних кампаній та виконання наказів виборців. Регулярні звіти перед населенням.	Реалізація електоральних переваг на виборах.		
	3. Укладання партнерських угод із громадськими	Взаємообмін зобов'язаннями та їх	2. Створення громадських комісій, контрольних	Погодження зустрічних дій, розгляд надійшли

	асоціаціями по всьому спектру	реалізація.	органів з перевірки діяльності структур влади	пропозицій.
Короткостроковий вплив	1. Підготовка суспільної думки у момент набрання чинності нових законів та рішення	Оперативний відгук у пресі (включаючи електронні комунікації), на масових обговорення-діалоги з владою.	1. Проведення спільних кампаній з владою з мобілізації населення на боротьбу з тими чи іншими аномаліями, підтримку ініціатив та проектів.	Створення необхідних оргструктур, залучення цільових засобів, забезпечення ефективного контролю за результатом зусиль
	2. Організація соціальної реклами адресного призначення.	Можливі зустрічні пропозиції та форми участі.	2. Ініціативи щодо відкликання депутатів, висловлюванню недовіри представникам органів влади.	Проведення передбачених законом процедур та прийняття протирецидивних заходів

Модель розвитку взаємодії органів публічної влади з громадськістю на основі комунікативного діалогу